

▲ KÜRD xalqı mübariz və qəhrəman xalqdır

DIPLOMAT

Heydər Əliyev

№ 07 (452) 08 -14 İyul-Tirmeh, sal 2019
 Ji meha şubatê sala 2003-a tê weşandin

Həftəlik İctimai-siyasi qəzet
Rojnama heftename civakî û siyasi

Qiyməti: 40 qəpik
 Həjəyə: 40 qəpik

**Bilirsən, nə etmiş kürdlər bir zaman?
 Qurtarmış İslamı çox ağır dardan!**

**Qədim Avropanın xaçpərəstləri,
 Yüz illər sındırmış göy məşidləri.**

**Müsəlman keçmişin öyrənsə əgər,
 Kürdün dərgahına daim baş əyər.**

Səbahəddin Eloğlu

Prezident İlham Əliyev Bakının Pirallahı rayonunda məcburi köçkünlər üçün salınan yeni yaşayış kompleksinin açılışında iştirak edib

Nêçîrvan Barzanî û Nûnerê Serokê Fransa li ser rewşa Sûriyê axivîn

Барзани принял британского дипломата

80 bin tutukluya tahliye yolu açılıyor... Selahattin Demirtaş da yararlanabilir

Parlamento Başkanı'ndan Türkiye'ye kınama

Jîyan û bi serhata azadîkarê gelê kurd Gêneral Mistefa Barzanî

Mesrûr Barzanî: Pêwîst e li Sûriyê di her çareseriyekê de mafê hemû pêkhatayan bê gerentîkirin

QAFQAZDA ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

HDP'den Erdoğan'ın 'Kürt sorunu yoktur' sözlerine yanıt

Jiyana Simkoyê Şikak...

Sivas Katliamı'nın 26. yıl dönümünde yaşamını yitirenleri saygıyla anıyoruz

Wallstrom: Divê em têkoşîna mezin a Kurdan qebûl bikin

Nêçîrvan Barzanî: Ez bi bawerim ku Mesrûr Barzanî dikare evê erka dijwar bi başî birêve bibe

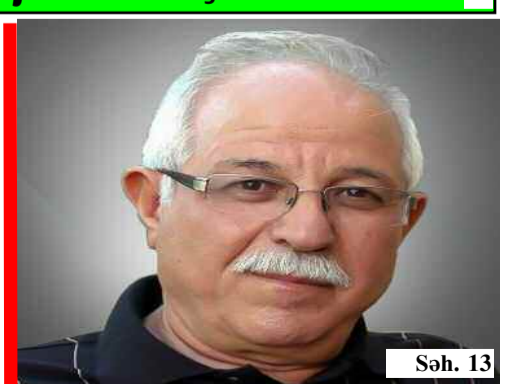
Fermendarê Pêşmergêyên Roj: PYD bêçare ye divê her me qebûl bikin

Sefîn Dizeyî: Hikûmeta Iraqê rê daye Tirkîyê li dijî PKKê bikeve Herêma Kurdistanê!

Cebâr Yawer: Avakirina hêzekê ji aliyê PKKê va ne yasayî ye

Mesrûr Barzanî û Firehkirina Demokrasiya Nasnameyan

QAFQAZDA ŞƏDDADİ KÜRD DÖVLƏTİ

Azərbaycan tarixən çox millətli ölkə kimi tanınmışdır. Əlverişli coğrafi mövqeyə malik olan Azərbaycanda müxtəlif etnik mənşəyə malik olan xalqlar əsrlər boyu birlikdə yaşayaraq müasir Azərbaycan xalqının formalaşmasında yaxından iştirak etmişlər. Antik Yunan Roma müəllifləri-Miletli Hekatey, Lampsaklı Xaron, Lidyalı Ksanf, Herodot, Knidli Ktesi, Ksenofont, Strabon, Tit Livi və s. Azərbaycanda yaşayan müxtəlif tayfalardan bəhs etmişlər. Məşhur yunan coğrafiyaçısı Strabon (e. ə. 63-b. e. 23-cü illər) Albaniyada (müasir Azərbaycan Respublikası) yaşayan 26 tayfanın adın çəkir. Pəhləvi, erməni, ərəb, fars, Suriya mənəbləri Azərbaycanda yaşayan müxtəlif dillərdə danışan xalqlar barədə məlumat verir. Ərəb müəllifi İbn Hövqəl Qabh(Qafqaz) dağlarında 360 dildə danışıldığını göstərir. Digər məşhur ərəb səyyah-coğrafiyaşünası və tarixçisi əl-Məsudin yazdığına görə Qafqazda hər birinin öz hökmdarı və başqalarının anlamadığı dili olan 72 xalq yaşayır.

İrandilli xalq olan kürdlər Azərbaycanın aborigen sakinləri olub qədim dövrlərdən müasir Azərbaycan və Ermənistan ərazilərində yaşamışlar. Mənəblərdə kürdlər müxtəlif adlarla yad edilmişdir. Məsələn, erməni mənəblərində kürdlər daha çox marlar(midiyalılar) adlanır. Sasanilərin hakimiyyəti dövründə (III-VII əsrlər) kürdlər regionun əsas etnik ünsürlərindən biriydi. Təsədüfi deyil ki, ərəb mənəbləri Şirvan və həttə Dərbənddə də kürd məskənlərinin olmasından bəhs edirlər. Ərəb işğalı prosesində ərəblərlə azərbaycanlılar arasında bağlanan müqavilədə Balasakan və Savalan kürdlərinin adlarının çəkilməsi kürdlərin yadellilərə qarşı mübarizəsini və əsas etnik qüvvələrdən biri olmasını göstərir. Təsədüfi deyil ki, Ərəb xilafətinin parçalanması nəticəsində yaranan feodal dövlətlərinin əksəriyyətində hakim sülalələr kürd mənşəli tayfalar olmuşlar. Hətta türk mənşəli Sacilər dövlətinin (889-941-ci illər) sonuncu hökmdarı Deysəm ibn İbrahim ibn Şadluyə mənşəcə kürd olmuşdur. Belə tanınmış kürd sülalələrindən biri də Azərbaycanın və bir sıra qonşu ölkələrin hərbi siyasi tarixində fəal rol oynamış Şəddadilər sülaləsidir. Bu sülalə X əsrin ortalarından XII əsrin sonunadək Cənubi Qafqazın Gəncə, Arran-Naxçıvan, Dvin və Ani əmirliklərində hakimiyyət başında olmuşlar. Görkəmli Azərbaycan tarixçisi, t. e. d. professor M. X. Şərifli 1978-ci ildə nəşr olunmuş "IX əsrin ikinci yarısı- XI əsrlərdə Azərbaycan feodal dövlətləri" monoqrafiyasında Şəddadilər dövləti haqqında qiymətli məlumatlar verir. Üstündən xeyli vaxt keçməsinə baxmayaraq ilkin mənəblər əsasında yazılmış bu əsər öz əhəmiyyətini ini də saxlayıb. Bu sayımızdan başlayaraq bu əsərin Şəddadilər dövlətindən bəhs edən hissəsini bəzi dəyişiklik və əlavələrlə diqqətinizə çatdıracağıq.

Gəncə Şəddadilər dövləti X

əsrin II yarısında əmələ gəlmişdir. Bu dövlətin ərazisi əsas etibarilə şimalda Kür çayı, cənubda Araz çayı, şərqdə Beyləqan nahiyəsi, qərbdə Xunan qalası(Al-İstakhrı. Kitab Masalik al-Mamalik, ed. de Goeje, BGA, t. I Lugd. Batav, 1870, səh. 193) qədər uzanan Arran torpaqlarını əhatə etmişdir. Məlum olduğu kimi, Arran vilayətinin ərazisi ayrı-ayrı dövrlərdə öz sərhədlərini dəyişmişdir. İstəxi Arran vilayətindən bəhs edərkən göstərir ki, Arranın sərhədi Dərbənddən Tiflisə və Araz çayı yaxınlığında Naxçıvan adlanan yere qədər çatır(Yenə orada, səh. 190). İbn Hövqəl Bərdə haqqında bəhs

etdiyi zaman onu Ümmür-Ran, yeni Arranın anası hesab edir. (İbn Haukal. Liber imaginis terrae. ed. J. H. Kramers. Lugd. Batav 1939, səh. 337)o göstərir ki, Arranda Bərdə, əl-Bab(Dərbənd) və Tiflisdən böyük şəhər yoxdur. Beyləqan, Varsan, Bərdic, Bərzənc, Şamaxıya, Şirvan, Laican, Şabran, Qəbələ, Şəki, Cənzə(Gəncə), Şəmkür vəXunan isə kiçik vilayətlərdir;şəhərləri gözəl, eyni böyüklükdə və məhsuldardır, yararlı təsərrüfat sahələrinə malikdir. (Yenə orada, səh. 342). Müqəddəsi "Əhsən et –təkasim fi mərəifət əl-əkalim" əsərində yazır ki, Arrana gəldikdə o dəniz ilə Araz çayı arasında yarımada şəklində olub bütün vilayətin təqribən üçdə birini təşkil edir. Məlik çayı vilayəti ortadan bölür, onun paytaxtı Bərdədir. (Descriptio imperii moslemici auctore, ed. M. J. de Goeje, Lugd. Batav, BGA, t. III, 1872. Səh. 373)

Arran ölkəsi və buradakı şəhərlər haqqında Yaqut Həməvi belə yazır:"Arran ərəb adı deyildir, bu geniş ölkədir və çoxlu şəhərləri vardır. Xalq dilində Gəncə deyilən Cənzə, Bərdə, Şəmkür və Beyləqan onun şəhərlərindəndir".

Münəccimbaşının "Cami əddüvəl" əsərinin "Şəddadilər" fəsilindən görüldüyü kimi, çox məşhur olan Arran ölkəsi qərbdən. cənubdan və şərqdən Azərbaycanda. şimaldan isə Qafqaz dağları ilə həmsərhəddir. Naxçıvan, Gəncə, Dərbənd, Beyləqan, Şəmkür, Tiflis, hətta Şirvan da Arran şəhərlərindən sayılmışdır. (V. Minorski. Studies in Caucasian history, London, 1953. (Bundan sonra V. Minorski. Şəddadilər), səh. 6-8, 188)

Kəsrəvi Təbrizi arranlıları İran dillərinin birində danışan iranlıların bir qismi kimi göstərməyə çalışaraq onları VI əsrin axırlarında

buraya köçüb gəlmiş Mehranilərlə əlaqələndirmişdir. (Kəsrəvi Təbrizi. Şəhriyarani –romnan, II cild, Tehran 1928, səh. 3). Şəddadilərin hakimiyyəti dövründə Arranın ən görkəmli şəhəri Gəncə idi. Onların hakimiyyəti Gəncədə təşəkkül etmiş və beləliklə Gəncə şəhəri Şəddadilər dövlətinin paytaxtı olmuşdu.

Şəddadilər ilk dəfə Dəbil (Dvin) ətrafında yaşamış 340 (951)-ci ildən Şəddadi Məhəmməd Dəbildə rəsmi olaraq hakimiyyət başına keçmişdir. Onun övladları isə 356 (966/7)-ci ildən sonra Gəncəyə gəlmişlər. 360 (970/1)-ci ildən burada hakimiyyəti ələ alaraq

Azərbaycanda yeni bir feodal dövləti yaratmağa müvəffəq olurlar. (Şəhəyif əl-əxbar, səh. 507). Şəddadilərin ilk dövlət başçısı Dəbildə hakimiyyəti öz əlinə alan Məhəmməd ibn Şəddadın fəaliyyəti haqqında bəzi məlumat verməyi faydalı hesab edirik. Qeyd etmək lazımdır ki, Dəbildə müvəqqəti də olsa hakimiyyəti öz əlinə alan Məhəmməd ibn Şəddadın mənşə etibarıyla kürd olduğunu istifadə etdiyimiz bütün ilk mənəblər təsdiq edir. Münəccimbaşı "Cami əddüvəl" əsərinin "Şəddadilər" fəsilinin ilk sətirlərinə başladığı zaman onların kürd olduğunu təsdiq edir(Münəccimbaşı. Şəddadilər fəsil, səh. 1). İbn əl-Əsir Şəddadi Fəzlunun xəzərlər üzərinə hücum etməsiylə əlaqədar onu "Fəzlun əl-Kürdi" adlandırır(İbn əl-Əsir. Tarix əl-Kamil, VII-XI. Misir, hicri 1290. səh. 171). Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, İbn əl-Əsir Vəhsudan və Məmlanın mənsub olduğu rəvvadilər tayfasının da kürd olduğunu göstərir. Kəsrəvi Təbrizi bu fikrin düzgün olmadığını qeyd edərək şəddadilərlə rəvvadilərin qohum olmadığını, şəddadilərin yerli olduğunu, lakin rəvvadilərin mənşə etibarıyla ərəb olduğunu göstərir (Kəsrəvi Təbrizi. Gösrərilən əsəri III cild, səh. 7). Bunu da qeyd etmək lazımdır ki, İbn Xəllican Dvin şəhəri ətrafındakı kürdləri rəvvadi adlandırır(İbn Xəllican. Kitabə vəfiyatül əyan və ənbaüz zaman. Təbriz, hicri 1257). Kəsrəvi isə bu rəvvadilər sözünün təşdidsiz yazıldığını və kürd şəddadilərin bunlardan olduğunu göstərir(Kəsrəvi Təbrizi Gösrərilən əsəri, səh. 7).

Gəncə Şəddadilər dövləti Salarilərin Azərbaycanda hakimiyyət sürdükləri dövrdə əmələ gəlmişdir. Münəccimbaşının məlumatına görə Azərbaycan Salarilər dövlətinin başçısı Mərzuban 337(948/9)-ci ildə Rey

hakimi ilə müharibə zamanı əsir düşərək Səmirəm qalasında dörd il qəddər. yəni 337-341 (948-953)-ci illərdə həbsdə saxlanılmışdı. Bu zaman Azərbaycan dövlətində qayda pozulmuş və hər bir vilayətdə feodal hakimlər baş qaldırmışdı(V. Minorski. Şəddadilər, səh3). Hətta Mərzubanın övladları onun həbs etdiyi sabiq Azərbaycan hakimi Deysəm ibn İbrahimi (Sacilər dövlətinin sonuncu hökmdarı(932-941) Deysəm ibn İbrahim ibn Şadluyə əl Kürdi-N. H.) həbsdən azad etmişdilər. Deysəm Azərbaycanda gəzərək özünə tərəfdarlar axtarırdı. Bu zaman müstəqil olmağa çalışan feodallardan biri də Məhəmməd ibn Şəddad ibn Qurtat idi (Yenə orada.). Məhəmməd ibn Şəddad fursətdən istifadə edərək Salarilər dövlətinə tabe olan Dəbil şəhərini tutaraq hakimiyyətini möhkəmlətməyə başlamışdı. Məhəmməd Dəbil şəhərini və əhalisini düşmənin hücum və basqınlarından mühafizə etməyi öz öhtəsinə götürərək əhaliyə bir sıra bir sıra vədlərdə vermişdi. (Yenə orada) Erməni müəllifi Vardan (1271-ci ildə ölmüşdür) şəddadilərin mənşəyi və Gəncəyə gəlmələri haqqında çox qəribə bir məlumat verir. O yazır:"Həmin günlərdə Parisos nahiyəsinə (Dağlıq Qarabağ vilayətindədir) şanlı knyaz Qriqorinin (Magistros) yanına İrandan üç oğlu ilə bərabər Mam adlı bir qadın gəldi. Oğullar öz anasını knyaza girov verdi, Şotk

və Şamiram (Vasparakan vilayətində) qalalarını aldılar ". (Vardan. Vseobşaya istoriya, Moskva 1861, səh. 125). Vardan bununla 1044-cü il hadisələri ilə əlaqədar olaraq şəddadilərin Gəncəyə gəlməsi və Fəzlun haqqında bəzi məlumat vermişdir. Vardanın "Mam adlı bir qadın üç oğlu ilə İrandan Qriqor Magistrosun yanına Parisos nahiyəsinə gəldi"-deyə yazdığı bu qəribə məlumata başqa mənəblərdə təsadüf edilmir. Yuxarıda qeyd edildiyi kimi Şəddadi Məhəmməd öz oğulları ilə Dvin ətrafına gəlmiş

di. Bunu da qeyd etmək lazımdır ki, o zaman Rəvvadi Məhəmmədin "Məmlan" adlandığı məlumdur. Lakin Vardan Məhəmməd adlı kişinin nə üçün "Mam" adlı qadınla qarışıq saldığı aydın deyildir. Bütün bunlarla bərabər Vardanın əsərində adların, tarix və sairənin

səhv olmasına baxmayaraq onun şəddadilər haqqındakı yazılarında qiymətli tarixi məlumat vardır.

Məhəmmədin Dəbildəki hərəkətləri Azərbaycan hakimi Mərzubanın oğlu İbrahime yetişdi. Mərzuban Səmirəmdə həbsdə olduğu zaman Azərbaycanı oğlu İbrahim idarə edirdi. Məhəmməd ibn Şəddadın Dəbili tutduğunu eşidərək İbrahim atasını vassalı Deyrmus (Veyzur) hakiminə məktub yazaraq Dəbili mühasirə edib Məhəmmədi oradan qovmasını tapşırırdı. Deyrmus hakimi də qoşun toplayaraq Məhəmməd ibn Şəddadın üzərinə getdi. Məhəmməd isə əhalinin qüvvəsi ilə düşməne şiddətli müqavimət göstərdi. Araz çayı sahilində baş verən vuruşmada Məhəmməd qələbə çaldı, Deyrmus hakiminin qoşunları qaçaraq yaxın meşələrdə gizləndilər. Bu hadisədən sonra Məhəmməd özünü və ailəsini müdafiə etmək üçün Təll həsi adlı qala tikdirdi. Məhəmmədin qələbə çalması xəbəri Ərdəbilə çatdıqda İbrahim Dəbilə hücum etmək üçün qoşun toplamağa başladı. O, kürd və deyləmlilərdən böyük bir ordu toplayaraq Məhəmmədin üstünə gəndərdi. İbrahimin piyada və süvarilərdən ibarət olan qoşunları Dəbil darvazalarına çatdıqda Məhəmməd onları qarşılıdı və birinci hücumlarını dəf etdi. Lakin bundan sonra döyüş dahada şiddətləndi. Dəbil əhalisi buna dözə bilmədiyi üçün Məhəmməddən aralandı. Döyüş meydanında yalnız öz adamları ilə qalan Məhəmməd ibn Şəddad da məcbur olaraq geri çəkilib öz qalasına sığındı və sonrada adamları ilə bərabər Ermənistan getdi. Bundan sonra Dəbil əhalisiMəhəmmədin yanına hörmətli şəxslər göndərərək qayıtmasını xahiş edərək, bir daha ona xəyanət etməyəcəklərini vəd etdilər. (V. Minorski. Şəddadilər, səh. 9). Başqa bir fikrə görə Məhəmməd Dəbil ətrafındakı döyüşdən sonra Ərzuruma getmişdi. Lakin V. Minorskinin rəyinə görə bu zaman Məhəmməd Vasparakandan uzaq getməmişdir. O eyləmlilərin təzyiqi nəticəsində Araz çayını cənuba doğru keçərək Vasparakana getmişdi. (Yenə orada, səh. 37). Məhəmməd dəbililərin xahişini qəbul edərək Dəbilə qayıtmış və burada hakimiyyəti yenidən əlinə almışdı.

(ardı var)

Şəhəri hazırladı: Namiq Həsənov

Roj Peşmerge Komutanı: Bir gün mutlaka Rojava'ya geleceğiz

Batı Kürdistan (Rojava) Roj Peşmerge Komutanı Muhammed Receb bugün ya da yarın mutlaka Rojava'ya geçeceklerini söyledi.

Rojava, Roj Peşmerge Komutanı Muhammed Receb KDP'nin resmi sitesine konu ile ilgili şu şekilde konuştu:

"PYD'nin, Roj Peşmerge Komutanı Muhammed Receb'in izni olmadan Rojava'ya geçmesine izin vermemesi büyük bir hata idi. Hiçbir zaman PYD'nin güçlerine alternatif olacağımızı söylemedik. Bizler, Batı Kürdistan'ı koruyacak ortak gücün bir parçası olmak istediğimizi söyledik."

"ABD, PYD'yi Roj Peşmerge Komutanı'nın Dönüşüne İkna Etmeye Çalıştı"

Muhammed Receb konuşmasını şu şekilde sürdürdü: "ABD, PYD'yi Roj Peşmerge Komutanı'nın Rojava'ya geçmesi için ikna etmeye çalıştı. Ama PYD bunu kabul etmedi. Biz de PYD'nin komutası altına girmek istemedik. Biz, ortak bir güç olarak çalışmak istiyoruz."

"Rojava Bizim Evimiz, Yurdumuz"

Rojava Roj Peşmerge Komutanı Muhammed Receb, konuşmasında şu konulara da yer verdi:

"Bizler, Dêrazor ve Rakka'da savaşmak istemiyoruz. Çünkü buralar Kürdistan toprakları değil. Bugün ya da yarın ama bir gün mutlaka Rojava'ya geleceğiz. Çünkü burası bizim evimiz, yurdumuz."

Basnews

Başkan Neçirvan Barzani: Birlik olmasaydık süreçten başarı ile çıkamazdık

Başkan Neçirvan Barzani, bugün Kürdistan Bölgesi Hükümeti'nin sekizinci kabinesinde görevli Bakanlarıyla bir araya geldi.

Barzani, "1991 yılındaki Raperin'den sonra son dört yıl en zorlu dönem oldu. Birlik olmasaydık süreçten başarı ile çıkamazdık" ifadelerini kullandı.

Neçirvan Barzani, Başbakanlık yaptığı kabinede zorlu süreçte kendisiyle birlikte çalıştığı ve desteklediği için Başbakan Yardımcısı Kubad Talabani'ye özellikle teşekkür etmek istediğini belirtti.

Başbakan Yardımcısı Kubad Talabani'yi yeni kabinede de Başbakan Yardımcısı olarak aday gösterilmesinden dolayı kendisini kutladı.

Başkan Barzani, şöyle devam etti: Sekizinci kabinenin çalışmalarına değinen Başkan Barzani, "2014'ün başında petrol ihracatı bahanesi ile Kürdistan'ın bütçesi kesildi ve maalesef ciddi bir kriz başladı. Daha sonra 2 milyona yakın göçzedenin gelmesi, petrol fiyatlarının düşmesi, IŞİD savaşı ile birlikte IŞİD'in Kürdistan Bölgesi ile bin 100 kilometre sınırı oluşması da krizi arttırdı.

Kürdistan Bölgesi 1991 yılından sonraki en zorlu süreciydi. Kürdistan Bölgesi daha önce siyasi, ekonomik ve askeri olarak böyle zorlu bir süreçten geçmemişti." Barzani,

zorlu süreci halkın anlayışı ve hükümet kabinesinin birlik içinde çalışması ile atlattıklarını ifade etti.

Sekizinci kabinedeki en zorlu kararın kendisi ve yardımcısı Kubad Talabani için de maaşların eksik ödenmesinin olduğunu belirten Barzani, sözlerine şunları ekledi:

"Memur ve vatandaşların anlayışı sayesinde zorlu süreçten kurtulduk. Bu anlayış olmasaydı kesinlikle bu süreci atlatabazdık. Daha sonra maaşlar düzeldi ve Allah'a şükür bir kaç aydır maaşlar tam ödeniyor. Sıkıntılı günlerin tekrarlanmamasını umut ediyorum. Kabin üyelerine zorlu süreçte birlik-

te çalıştığımız için teşekkür ediyorum. Maliye Bakanı Rebaz Hemilan'a da çalışmalarından dolayı özellikle teşekkür ediyorum."

Erbil ile Bağdat arasındaki ilişkilere ilişkin değerlendirmelerde bulunan Başkan Barzani, sorunların anayasaya göre çözülmesi gerektiğini kaydetti.

Barzani, "Bağdat'ın Kürdistan Bölgesi'nin Irak Anayasası'na göre federal bir bölge olduğunu kabul etmesi ve ona göre davranması gerekir" diye konuştu.

Barzani ayrıca, yeni hükümet kabinesini her yönüyle destekleyeceğini ifade etti. **nerinaazad.org**

HDP'den Erdoğan'ın 'Kürt sorunu yoktur' sözlerine yanıt

Halkların Demokratik Partisi'nin (HDP) Van'da düzenlediği "Demokratik Yerel Yönetimler Eğitim Çalıştayı"nda konuşan HDP Eş Genel Başkanı Sezai Temelli, 'Kürt sorunu yoktur' diyen Cumhurbaşkanı Erdoğan'a seslendi. Temelli, "Kürt sorunu vardır ve bu sorun tüm sorunların kavşağındadır. Bu sorunu çözmeden başka hiçbir sorunu çözemezsiniz" yanıtı verdi.

HDP'nin Van'da düzenlediği "Demokratik Yerel Yönetimler Eğitim Çalıştayı" devam ediyor. İki gün boyunca kadın eşbaşkanlarının katıldığı çalıştayı üçüncü günü tüm belediye eşbaşkanlarının katılımıyla başladı. İki gün sürecek olan karma çalıştaya, HDP Eş Genel Başkanı Sezai Temelli ile milletvekilleri ve partili yetkililer katıldı.

Burada açıklamalarda bulunan Sezai Temelli, 31 Mart yerel seçimlerinde önemli bir hamle yaparak Türkiye'nin siyaset kurlarını değiştirdiklerini söyledi.

Cumhurbaşkanı ve AK Parti Genel Başkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın "Kürt sorunu yoktur" sözlerine yanıt veren Sezai Temelli şöyle konuştu:

Şimdi çıkmış 'Kürt sorunu yoktur' diyor. Pes, insaf! Bu inkar siyaseti ile yol almaya çalışmak akıl tutulmasıdır. Ne demek 'Kürt sorunu yok?' Bu sorunu çözücek siyaset bu coğrafyada var edilmelidir. Bu sorunu çözmesi gereken zat çıkmış ve 'sorun yok' açıklaması yapıyor. Bu siyasetsizliktir, bu durum siyaseti ve halkları yok saymaktır. Bu durum halksız kendi siyasetini

kurmaya çalışmaktır. Bu siyaset-sizlik işte kendisini Hakurk'ta, Rojava'da gösterdi. Kürt sorunu vardır ve bu sorun tüm sorunların kavşağındadır. Bu sorunu çözmeden başka hiçbir sorunu çözemezsiniz. Bu sorunun tüm sorunlara organik bir buluşması var. Çözumsuzluktan beslenen bu iktidar işte bu nedenle tecrit,

şiddet politikalarını devreye soktu. Türkiye bu soruna vakıf olmak zorundadır. Sadece vakıf değil, müdahil olmak zorundadır. Kürt sorununu görmezden gelerek kendini var etmeye çalışanlar muhalif bile olsalar sorunun bir parçası olmaya devam ederler. Eşit halklar temelinde bir araya geleceğimiz bir sisteme ihtiyaç var. Ortak vatanımızda demokratik Cumhuriyeti inşa etmeliyiz."

Temelli'nin açıklamalarından satır başları şöyle:

Merkez Bankası Başkanının Görevden Alınması

Çetinkaya'nın görevinden alınmasının ekonominin içinden çıkılmaz bir hal almasının sonucu olduğunu söyleyen Temelli, "Ekonomi o kadar kötü ki Merkez Bankası başkanını bile değiştirmek zorunda kaldılar.

Merkez Bankası başkanının görevinden alınması hedefe ulaşmadıklarının bir göstergesidir. Bunların bir hedefleri yok. Ekonomik olarak sizin ne hedefiniz var ki ulaşmıyorsunuz? Zaten Merkez Bankası'nın yönetecek bir iradesi yoktu. Yalan ve rakamlarla oynayarak yönetemedikleri bişeyleri yönetiyormuş gibi yaptılar. Bunların döneminde her taraf yoksullukla çevrelendi. Bu bir yöneteme halidir. Halka ait olan kaynakları silah ve savaşa har-

carsanız, işsizlik alır başını gider, ekonomik ve siyasi alandaki çöküntü de kaçınılmaz olur" dedi.

Yeni Anayasa Çağrısı

Konuşmasının devamında "Şimdi demokrasi ittifakı zamanıdır" diyen Temelli, bu konuda şunları ifade etti: "Şimdi toplumun yan yana gelerek mücadele etme zamanıdır. Biz topluma bir yol haritası öneriyoruz. Gerçek bir demokrasi ve barış için bu uydurma sistemden kurtulmalıyız. Türkiye halkları artık kendi anayasasını yapmalı ve bu demokratik anayasayı hayata geçirmeliyiz. Anayasalar bir mutabakat zeminin sunar. Bu zemini mutlaka var etmemiz gerekiyor. Bunları eşit yurttaşlık temelinde yapmamız gerekiyor. Herkesin kendisini içinde bulduğu bir anayasa yapabiliriz.

"Yeni Bir Yaşamı Var Edeceğiz"

Belediyelerin ise yerel demokrasiyi inşa etmenin en önemli ayağı olduğunu vurgulayan Temelli, nicel değil, toplumsal dönüşüme endeksli bir süreç yürütmeleri gerektiğini kaydetti.

Temelli, "Önümüzdeki 5 yılı nasıl yöneteceğiz, nasıl yerel demokrasiyi inşaa edeceğiz? bunları konuşacağız. Bunları hayata geçirirken de eksiklerimizi nasıl ortadan kaldıracabiliriz? bunları ele alacağız. Bir tarafta faşizme karşı mücadele ederken, bir tarafından da yaşamı var edeceğiz. Kentlerimizde radikal demokrasiyi inşa etmemiz gerekiyor. Bugün ki demokrasi anlayışına eleştiri, yeniyi inşa etmektir. Radikal

demokrasi, kadın mücadelesi, ekoloji ve emek mücadelesidir. Bu üçünden herhangi birinin ihmali söz konusu değildir. Attığımız her adımda bu üç adımı sürdürmemiz gerekiyor. Yönetim anlayışımız bu üç sac üzerinden yükselmelidir. Yaşamın her alanında toplumsal eşitliği var etmemiz gerekiyor. Yaşamı özgürleştirmek istiyorsak bunlardan vazgeçmemiz gerekiyor. Bu mücadele tüm kimliklerin özgürlük mücadelesidir. Bu mücadele de radikal demokrasi üzerinden anlam bulur. Biz kimlik siyaseti yapmıyoruz, kimliklerimizle siyaset yapıyoruz. Kimliklerimiz vazgeçilmezdir. Bizim itirazımız bu sisteme ve iktidardır. Tüm farklılıklarımızla yerel demokrasiyi inşa edeceğiz" dedi.

"Sadece Hizmetten Demokrasi Çıkamaz"

Sadece belediyecilik hizmetinden demokrasiyi çıkarmayacağının altını çizen Temelli, konuşmasını şöyle noktaladı "Sadece hizmete odaklı yönetim anlayışı olmaz. Ancak demokrasi hizmet çıkar. İnsanların ihtiyaçlarını gidereceğiz ama bunu piyasacı akıldan kurtularak yapmamız gerekiyor. Bizim toplumcu bir belediyecilik yapmamız gerekiyor. Hayallerimiz, umudumuz büyük. Dünyayı değiştirebilecek gücümüzün olduğu bir özgüvenle hareket edelim." Temelli'nin konuşması sonrası toplantı basına kapalı şekilde devam etti. Dört gün sürecek çalıştay, yarın sona erecek. **Nerina Azad**

80 bin tutukluya tahliye yolu açılıyor... Selahattin Demirtaş da yararlanabilir

Adalet Bakanlığı ve AK Parti'nin hukukçu milletvekillerinin hazırladığı, içinde ceza infaz sisteminde değişiklik hükümlerinin de yer aldığı

değişecek. Infaz düzenlemeleri ile yargılama sistemine yönelik hükümleri içeren paketin içinde bulunan "tutukluluk süreleri" ve "5 yılın altın-

yargı paketinin tatile girmeden hemen önce Meclis'e sunulması bekleniyor. Teklifin kanunlaşması durumunda, son yapılan hesaplamalara göre cezaevlerindeki 80 binin üzerinde tutuklu ve hükümlünün serbest kalacağı belirtiliyor. Paketin meclisten geçmesi durumunda Cumhuriyet gazetesi çalışanlarının ve eski HDP Eş Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın tahliye olabileceği ifade ediliyor.

Hükümetin ülkenin gündemine getirdiği ve aylardan beri kamuoyunun merakla beklediği yargı paketi Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'a götürüldü.

Hürriyet'ten Nuray Babacan'ın haberine göre paketin TBMM'ye sevk edilmesi beklenirken, yasalaşması, tüm partilerin itirazlarının ne kadar giderileceğine bağlı olarak

daki suçlarda yeniden Yargıtay'a gitme hakkı verilmesi" hükmü Selahattin Demirtaş başta olmak üzere birçok hükümlüyle ilgili sonuç doğuracak.

Adalet Bakanlığı'nın hazırladığı yargı paketiyle ilgili birden fazla tartışma bulunuyor. AK Parti, hem infaz düzenlemesi hem de yargılamaya ilişkin yeni hükümler içeren paketi ne yapacağını tartışıyor. Paket, TBMM'de uzlaşma sağlanmazsa 1 Ekim'de yeni yasama dönemine kalacak.

Ancak AK Parti'de yargı paketinin TBMM tatile girmeden temmuzun ikinci yarısında yasalaşacağını iddia edenler de bulunuyor. Paketin içerik ve zamanlaması Erdoğan'la yapılacak görüşmelerden sonra kesinleşecek.

80 Bin Kişiyi Tahliye Yolu

Kamuoyuyla bazı bölümleri paylaşılan paketin, en merakla beklenen bölümünü infaz düzenlemelerinin kimleri kapsayacağı oluşturuyor. Birçok hükümlü ve tutuklu için sonuç doğuracak olan, ceza indirimi ve kısmi af anlamına gelen bu düzenlemenin, içeriği büyük önem taşıyor. Cezaevlerinde kapasite fazlası 67 bin mahkûm olduğu ve yapılacak infaz düzenlemesinin 80 bin mahkûmun saliverilmesi sonucunu doğuracağı dile getiriliyor.

Tutukluluk Süreleri

Yargı paketinde, tutukluluk süreleriyle ilgili düzenlemenin, halen cezaevinde bulunan birçok kişi için önemli sonuçları olacak. Buna göre, terör ve toplu suçlarda 2 yıldan fazla tutukluluk söz konusu olmayacak. Ağır cezalı suçlarda 1 yıl, asli ceza mahkemesinin görev alanına giren suçlarda da tutukluluk süresi 6 ayı geçemeyecek. Bir kişiyle ilgili tutukluluk süresi dolmuşsa, ya kesinleşmiş kararı olacak ya da kararı kesinleşene kadar geçen süre tutuksuz yargılama söz konusu olacak.

Selahattin Demirtaş Yararlanabilecek

Ayrıca 5 yılın altındaki suçlara Yargıtay yolunun açılması da aynı biçimde önem taşıyor. Bu durumda, bu suçlar için temyiz makamı Yargıtay olacağı için davalar buraya gidecek. Bu nedenle cezalarda kesinleşmemiş sayılacak. 2 yıl tutuklu kalma süresini dolduran bu durumda cezaevinde bulunanlar hakkında tüm suçlardan tutuksuz yargılanma hakkı doğacak.

Eski HDP Genel Başkanı Selahattin Demirtaş'ın yanı sıra içeride bulunan HDP'li milletvekilleri, Cumhuriyet davası nedeniyle cezaevinde bulunan gazeteciler bundan yararlanabilecek. **Nerina Azad**

Parlamento Başkanı'ndan Türkiye'ye kınama

Kürdistan Parlamentosu Başkanı Vala Ferîd, Türkiye'nin Kürdistan Bölgesi topraklarını bombalamasını

kınadı.

Kürdistan Parlamentosu bugün 10 olağan oturumunu gerçekleştirdi. Oturumun açılışında konuşan Kürdistan Parlamentosu Başkanı Vala Ferîd, tüm parlamenterler adına Türk savaş uçaklarının Kürdistan sınırlarını bombalaması ve sivil ölümle sonuçlanan operasyonu kınadı.

Irak hükümetinin Kürdistan Bölgesi sınırlarına karşı sorumluluğunu yerine getirmesi çağrısı yapan Vala Ferîd, Irak Anayasa'na göre bu sorumluluğun Bağdat hükümetinde olduğunu söyledi.

Kürdistan Parlamentosu Başkanı Vala Ferîd, Bağdat hükümetinden bombardımanda mağdur ailelerin zararlarının karşılanmasını istedi.

Geçtiğimiz hafta Türk ordusuna ait savaş uçakları Kandil'in Şeladize mıntikasını bombaladı. Bombalama sonucunda 4 sivil yurttaşın yaşamını yitiren 4'nün de yaralı olduğu belirtiliyor. **Nerina Azad**

Kürdistan'da yerleşen mültecilerin sayısı açıklandı

Mülteci İşleri Kurumu tarafından yapılan açıklamaya göre, Kürdistan Bölgesi'nde 250 bin mültecinin yerleştiği belirtildi.

BasNews'e konuşan Mülteci İşleri Kurumu Başkanı Ari Celal, 250 bin mültecinin Kürdistan Bölgesi'ne yerleştiğini belirterek, 20 bin 575 kişi Türkiye'den, 13 bin 162 kişi İran'dan, 756 kişi Filistin'den ve kalanların da Suriye'den Kürdistan Bölgesi'ne sığındığını ifade etti.

Kürdistan'a yerleşen mültecilerin çoğunluğunun kiradıkları evlerde yaşadığını ifade eden Celal, yüzde 37'sinin de Erbil, Süleymaniye ve Duhok'ta bulunan 38 kampta kaldığını belirtti. Celal, 30 bin Suriyeli mültecinin de ülkelerine döndüğünü kaydetti. Ari Celal, kamplarda kalan mültecilere verilen hizmetin istenilen düzeyde olmadığını sözlerine ekledi. **Nerina Azad**

Sivas Katliamı'nın 26. yıl dönümünde yaşamını yitirenleri saygıyla anıyoruz

26 yıl önce, aralarında Nesimi Çimen, Muhlis Akarsu, Asım Bezirci, Metin Altıok ve Hasret Gültekin'in de bulunduğu 33 kişi, kıskırtılmış-gerici bir grup tarafından tüm

devlet bürokrasisinin, güvenli güçlerinin gözleri önünde yakılarak katledildiğini 26. yılında bir kez daha şiddetle kınıyor, katledilenleri saygıyla anıyoruz.. Sivas Katliamını unutmadık, unutmayacağız! **Dengê Kurdistan**

İsveç: Dünya, Kürtlerin kahramanca mücadelelerini ve rolünü kabul etmeli

İsveç Dışişleri Bakanı Margot Wallström, dünyanın Kürtlerin özellikle IŞİD'e karşı savaşta kahramanca mücadelelerini ve rolünü kabul etmesi gerektiğini söyledi.

Bakan Margot Wallström, İsveç Radyosu'nun Kürtçe bölümüne ülkesinin İran, Türkiye ve Rojava'ya yönelik siyasetine ilişkin açıklamalarda bulundu.

Wallström, Rojava Özerk Yönetimi ile ilişkileri olduğunu ifade ederek, "Kürtlerle ilişkilerimiz var. Dünyanın Kürtlerin özellikle IŞİD'e karşı savaşta kahramanca mücadelelerini ve rolünü kabul etmesi gerekiyor. Bu süreçte Kürtlere yardımcı olmalı ve desteklemeliyiz" dedi.

Rojava'da tutuklu bulunan IŞİD mensuplarının yargılanmasına ilişkin Wallström, sözlerine şunları ekledi:

"İsveç olarak IŞİD mensuplarının Rojava'da yargılanması için uluslararası bir mahkeme kurulması insiyatifi aldık. Bir çok devlet olumlu yaklaşıyor. Ama bir çok hukuki ve siyasi engel var. Mahkeme nerede ve nasıl kurula-

cak. Nasıl finanse edilecek. Hangi davaları kapsayacağı gibi. Bundan dolayı uzun bir süreç.

Irak yasalarında idam cezası olduğu için Irak'ta yargılanmalarını istemiyoruz. İmkanlar el verirse Rojava'da uluslararası bir mahkemenin kurulması daha iyi olur."

Bakan Wallström, ABD ve İran arasında yaşanan krize ilişkin, "ABD Birleşmiş Milletler'i dinlemeyerek yanlış yaptı. İran ile yapılan nükleer anlaşma iyi yürüyordu. İran üzerine düşen sorumluluğu yerine

getiriyordu. ABD'nin tavrı sonucunda İran ile yapılan müzakerelerde sorun yaşanıyor" diye konuştu.

Türkiye'de muhaliflere yönelik baskının kabul edilemeyeceğini belirten Wallström, "Türkiye ile resmi müzakere yolları açık. Avrupa Birliği nezdinde muhalifleri serbest bırakması için Türkiye'ye baskı uyguluyoruz. Bu kapsamda Türkiye ile üyelik müzakereleri durduruldu ve baskıları arttıracaktır" ifadelerini kullandı. **Nerina Azad**

Jîyan û bi serhata azadîkarê gelê kurd Gêneral Mistefa Barzanî

(despêk hejmara 451)

Sala 1919-an Mistefa Barzanî li ser biryara birayê xwe Şêx Ehmedê Barzanî dema ku xortekî 19 salî bu weke fermanarekî şervan û şareza, bi hêza xwe wê ji bo hevkarîya xebatkarên şoreşa Şêx mehmedê Berzinçî xwe gêhand herema Silêmaniyê. Hêza wî bû du qoli ku halîkarî ji qolla Pîyaw û koma din jî ji navçeya Balek de derbas bun. Ew herçend di rê de rastî şerê bi eşretên hevkarên İnglîzan re rast hatin jî, lê bi fidakariyê mezîn û şehîtbuna çend şervanên Kurd wan xwe gêhandin herema Silêmaniyê. Mixabin berî ku ew bigêhin wê derê şoreşa Şêx Mehmedê Berzinçî jî bi dilî ji Kurdistanê hat dur xistin. Mistefa Barzanî bi ve kiriyara xwe da îspatkirin ku pêvîsta her kes bi şevyek netewî nêzî pîrsigireka gelê xwe bibe.

Kurdistanê (Mihabad 1946) de jî Melle Mistefa Barzanî sînorên destçerîkî bi fermî nasnekirin û xwe gêhand paytexta komara bajarê Mihabadê. Ev nîşanek jî bo selmandine ve

Lê şerê herî mezin ku nemir Mistefa Barzanî hertim di jiyana xwe de bi serbilindî û şanazî behs

rêbaratiya şoreşa Kurdan dihat hesibandin, bi giranî hat bombabarankirin û her çend

tanê dijîn. Kesên ku li ser erdnîgarîyê bedew û rengin jîyanê derbas bikin, zu bi zu nikarin fêrî

partîya Hîwa, Mistefa Barzanî piştî 10 salan derbiderî û jîyana hêsiyê ya di destê karbi destên dewleta Îraqê de, ji bajarê Silêmaniyê bajarê Sînoyê li Rojhilatê Kurdistanê kirin. Di wan mercên nazik û hessas de vegera Mistefa Barzanî ya ber bi Kurdistanê tirs û xofek mezîn xiste dilê karbidestên herdu dewletan her yekî bi qasî 50.000 dînanan ji bo kuştin an ji anina serê Barzanî dan diyarkirin. Xuyaye ku ew hejmêra bilinda diravê ku ji bo serê Barzanî hatibu diyarkirin, giringiya xebat û bizava Kurdan ya di bin serokatîye Berzanî di wê demê de dide eşkere kirin.

Bi hezaran sal e ku kurd bona azadiyê şer tike

Lê Mistefa Barzanî piştî jîyana rewşa wan salên ku li durî Kurdistanê û di bin çavdêriya berpîrsiyarên dewleta Îraqê de derbas kiribû, vê carê bi hurbunî xebitî ku hêzek leşkerî ya rêkubêk li dora xwe bicivîne. Ji bona wê jî di 28.07 Julaya sala 1943-an de bi awayekî nihînî ji rojhilatê Kurdistanê vegere cihwarê bav û kalên xwe Barzan û di demek kurd de karê zêdetir ji du hezar (2000) pêşmerge û şervanên mîrxas li dora xwe kombike. Bi vî rengî Mistefa Barzanî serhildana xwe ya duduyan di Julaya sala 1943-an de da destpêkirin û şoreşa Barzan ya duyemîn ji heya bihara sala 1945-an berdawam bu. Di vê serhildanê da ji Kurdan li hemberî hêzên dewleta Îraqê gelek serkeftin bi dest xistin.

Di çaxê şoreşa Barzan ya duyemîn de ji 2-ê Oktobra sala 1943-an heya 10-ê Novambra sala 1943-an diwartirin şerên bixwîn

li şer kirîye, şerê bi navê (Dole Vajî an jî Dola Vajîya yê ku di rojên 3 û 4-ê 02). Şubatê sala 1931-an de li Dola Vajîya li hemberî artêşa dewleta Îraqê qewimî.

Barzanîyan bi mîranî berxwedan kirin û di destpêkê de hinek serkeftin bi dest xistin lê nikarin li hemberî hêza pîrcek û cebîlxanê û firokên şer yê İnglîzan, li berxwebidin. Piştî we buyere Şêx Ehmed û malbatên Barzanîyan neçar man di havîna sala 1932-an de derbasî bakure Kurdistanê bibin. Lê bihara sala 1933-an dewleta Tirkîyê Şêx Ehmedê Barzanî ku wê demê rêberê siyasî û olîyê herketê bû, bi çend şervanên wî jî Tirkîyê teslimî dewleta Îraqê kirin. Ji vê tarîxê û pêde di dîroka serhildana Barzanîyan de rûpelê durketin û derbideriyê vedibe û jîyanek tijî eş û buyere di nava Kurdên başûrê Kurdistanê de dest bêdike. Dema ku Mistefa Barzanî ev bîbextiya dewleta Tirkîyê dît, ji wir ber

jîyana durî coxrafiya Kurdistanê jî bibin. Bi wateyek din jîyana durî cîya û newelên Kurdistanê jî bo Kurdan pîr nexweş e û malbatên wan yê ji Kurdistanê hatin durxistin, li benda derfetek bicuk bun vegerin welatên xwe Kurdistanê.

Şerê cîhanê yê duyemîn Pîrsigireka Kurd u Doza Mistefa Barzanî:

Şerê cîhanê yê duyemîn derfetek girîng ji liv û xebata siyasîya kurdên başûr û rojhilatê Kurdistanê re afirand ku di warê ramyarê (polîtîk) de ji bo netewa xwe karekî bikin.

Sala 1943-an partiya Hîwa bi serokatîya nemir Refîq Hilmî xebatek nihînî û bi dîsîplin di bajarên Îraq û Kurdistanê de didan meşandin. Berpîrsiyarên

rastîya dîrokî bu ku di navbera Kurdan de hevgirtinek bihêz pêkhatibu. Lê mixabin merc û rewşa siyasîya cîhanê, dîroka Kurdan ber bi rêyek din ya berovajî berjewendiyên Kurdan ajot.

Yekemîn serhildan û şoreşa Barzanî di roja 9-e Sibata sala 1931-an (09.02.1931) de bi beşdarbuna 80-ê şervanên Kurd di bin serokatîya Mistefa Barzanî de di şerekî bi navê (Berqê Begê) li dijî artêşa Îraqê destbêkir. Di vî şerê ku piştê di domandina qedera siyasîya Kurdên başûrê Kurdistanê de rolekî girîng list, hêzên artêşa Îraqê bi giranî li hemberî şervanên kurd şikestê xwarin û xisarek canî û maddî ya zêde bi dewlwa Îraqê ket. Li hemberî şehîdbuna 5 pêşmergeyên Kurd û birindarbuna hejmerek kêma ya şervanên kurd, artêşa dewleta Îraqê 126 kuştî û bi sedan birindar li pey xwe hiştibun.

Ev tê wê wateyê ku di çaxe serhildana sala 1931 û 1932-an de êdî tiwan û hêza Mistefa Barzanî wek rêberê şareza li hemberî hêza dîjîmin bi temamî hatibu eşkere kirin.

Di şere Dola Vajîya de Mistefa Barzanî yê 28 salî bi wan şareziyên ku li ser taktîkên şerê partizanî hebun, karî bi hewkarîya şervanên xwe 235 esker û fermanarên artêşa dewleta Îraqê bikujin û bi sedan kes jî hêzên dewletê jî di vî şerî de birindar bun. Ev di helakî da bu ku ji şervanên Barzanî tene 12 kes hatibun şehîd kirin. Di vî şerî da jî ber wan hêrîş û berwanîyan ku li gor zanist û taktîkên şerê bînumune bun, stêrka şansê Mistefa Barzanî wek rêber û serleşkerê kû jê hatî roj bi roj geştir bu û wî karî di nava Kurdên hemu Kurdistanê mezin da hêzek menewî ya bilind biafirîne. Bona wî vî şerî ne tenê di nava Kurdan de belkî di nava medya dewletên cîran û cîhanî de ji dengê bilind veda. Ji bona bêtir nasandina van calakiyên dîrokî li ser herketên Barzanî pêwîştîyek girîng bi lêkolînên akademîk û zanistî heye.

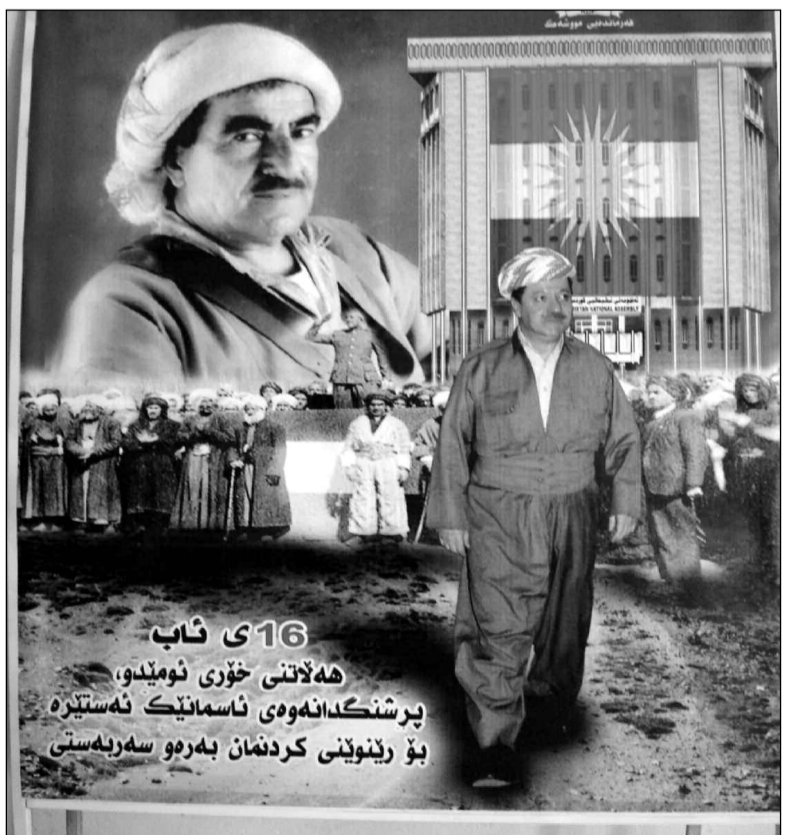
Bihara sala 1932-an artêşa Îraqê bi hevkarî û piştgirîya hêza esmanî û leşkerîya dewleta kedxara Bîtanîya, hêrîşek giran bir ser herêma Barzan. Gundê Barzan ku wek navendeke

bi cîyayên Kurdistanê çu û xwe teslîmî dewlwa Îraqê nekir. Lê li ser daxwaza Şêx Ehmed, Mistefa Barzanî jî xwe gihand cem birayê xwe (Şêx Ehmed) yê ku di girtîgeha bajarê Musilê de bu. Mistefa Barzanî herçend dizanî ku jîyanek tal û nexweş li benda wî ye lê ji ber tewazî û qanûnên malbatî, bi kêfxweşî jîyana girdîgehê ji xwe re hilbijart.

Sala 1932-an di çaxê jîyana hêsiyê û dilketîda Barzanîyan de, dewleta Îraqê bi rênûniya axayên xwe yê Bîtanî Şêx Ehmed, Mistefa Barzanî û malbatên Barzanîyan berê şandin bajarê Musilê û piştê jib bo Nasiryê, Kifî û Pirde (Alton Koprî) û di dawîyê de ji bo Silêmaniyê sirgun kirin.

Di dawîya bihara sala 1936-an Mistefa Barzanî jî bo gotubêjên dîplomatîk bo bajarê Musilê hat vexwîndin, lê berpîrsiyarên dewleta Îraqê li wur Barzanî girtin û bi kiriyareke durî exlaqe mirovanatiyê walîyê Musilê ye wê çaxê xwest ku bi dayîna jehrê, wi ji holê rake, lê Mistefa Barzanî piştî du hefteyan ku ketibu hale bêhîşyê, ji mirinê rizgar bu.

axa bav û kalên xwe Kurdis-

16 ی شاب
هه‌لانی خۆری نو‌میدو،
پ‌ر‌ش‌گ‌دان‌ه‌وه‌ی ن‌اس‌مان‌یک نه‌سات‌یره
بۆ ر‌ئ‌و‌ی‌تی ک‌رد‌ن‌مان به‌ره‌و سه‌ر‌به‌ستی

partîya Hîwa ji bo berfîehkirina kar û xebata xwe ya siyasî û leşkerî ku bikaribun ji hêza serleşkerê şareza mîna Mistefa Barzanî û şervanên wî mîfayê wergirin di 12.07 Ji sala 1943-an de orqanîzasyona nihîniya endam û sempatên

di navbera hêzên Kurd û hêzên dewleta Îraqê de qewimîn ku di tevaya şerên çêbuyî de rejîma Îraqê rastî xisarek mezîna maddî û mrovî bu û bi hezaran leşkeran wan canê xwe ji dest dan.

(dûmahî hejmara 453-a)

Serokê herêma Kurdistanê pîrozbayî li gelê Iraqê kir!

Îro Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî bi armanca ji aliyê UNESCO ve Babîl wek mîrateya dîrokî ya cîhanî hat pejirandin, peyamek pîrozbahiyê ji bo gelê Iraqê belav kir.

Nêçîrvan Barzanî di tora xwe ya civakî facebookê de nivîsand, rêzbandî kirina Babîlê wek yek ji mîrateyên dîrokî yên cîhanê ji aliyê UNESCO ve hat pejirandin, resenbûna cîh û war û kûrayiya dîrokî ya vî axê ye, ji bo wê jî ez pîrozbahiyê li gelê Iraqê dikim.

UNESCOyê ku wek rêxistina Netewên Yekbûyî ya rewşenbîrî û zanistiye ragehand, bajarê Babîl a Iraqê nav rêzbandiya cîh û warên dîrokî ya cîhanî de hatiye pejirandin.

BasNews

Rehberê Seyîd Brahîm: YNK, derbarê parêzgerê Kerkûkê de li gel PDKê rêkeftiye

Rêberê YNKê rêkeftina YNKê û PDKê ya derbarê parêzgerê Kerkûkê de ragehand.

Îro 04.07.2019ê endamê rêveberiya YNKê Rehberê Seyîd Brahîm ji BasNewsê re ragehand, YNK û PDK li ser payeya parêzgerê Kerkûkê û pêkanîna kabîneya nû ya hikûmeta herêma Kurdistanê de rêkeftin. "Bêguman çend rojê din dawî bi hemû wan pîrsa dê bê."

Herwaha got, YNK û PDK çend qonaxê nû û giring pêşde çûn "Rêkeftina me dê jiyaneke xweş bo xelkê Kurdistanê li gel xwe bîne, bi keyfxweşî ve dibêjim ti astengiyeke wisa navbera YNKê û PDKê de nemaye."

Rehberê Seyîd Brahîm got, payeya parêzgerê Kerkûkê navbera PDKê û YNKê de hatiye zelal kirin. Û got: "YNKê lîsteya namzedên xwe amade kiriye û di 6 rojên din de encûmena rêveberiyê dê bicive, namzedên xwe helbijêre û piştî lîsteya navên namzedan dê ji serokê kabîneya nû ya hikûmeta herêma Kurdistanê re bê radest kirin."

Heman derbarê de endamê rêveberiya YNKê Berzan Ehmed Kurde jî ji Dengê Amerîkayê re ragehand ku ew hewlîdî heta 11.07.2019ê namzedên xwe bo payeyên YNKê li kabîneya nû ya hikûmetê de zelal bikin. Lê red kir ku YNK û PDK li ser namzedên payeya parêzgerê Kerkûkê rêkeftin.

BasNews

Dewleta Tirk Şêrewayê bombe dike

Hêzên dagirker ên Tirk gundekî girêdayî navçeya Şêrewa ya Efrînê bi dijwarî bombe dike.

Li gorî agahiyên hatin girtin dewleta Tirk a Efrîn dagir kiriye, gundê Marenaz a girêdayî Şêrewayê bi dijwarî bombe dike. Têkildarî encamên bombardûmanê agahiyên zelal nehatin girtin.

anfkurdi.com

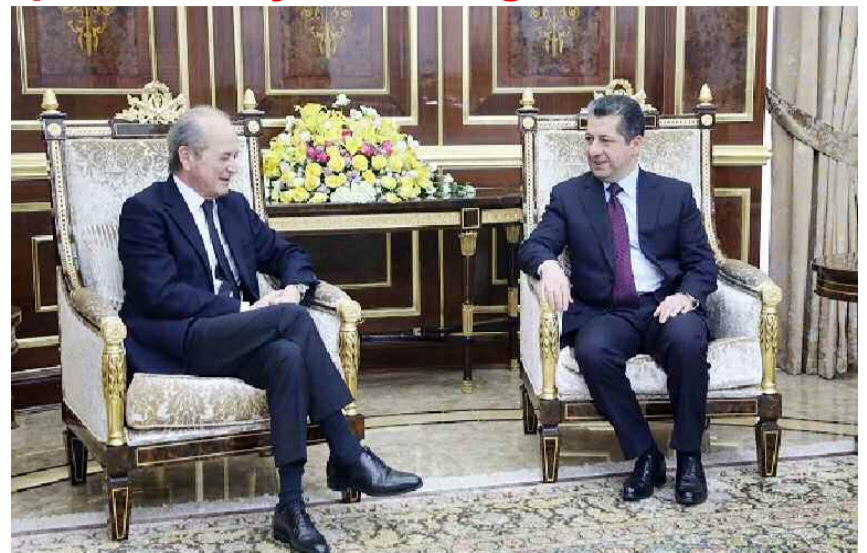
Mesrûr Barzanî: Pêwîst e li Sûriyê di her çareseriyekê de mafê hemû pêkhateyan bê gerentîkirin

Raspêrdeyê bi pêkanîna kabîneya nû ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê Mesrûr Barzanî îro pêşwazî li Nûnerê Taybet ê Serokê Fransa bo Sûriyê Francois Sinimo û şanda pê re kir.

Di hevdîtînê de, ku Konsolê Giştî yê Fransa li Hewlêrê amade bû, dawî pêşhatên navçê û pêwendiyên dostane yên di navbera her du gelê Fransa û Kurdistanê hatin guftûgokirin.

Mesrûr Barzanî piştevanî û hevkarîya Fransa ji Herêma Kurdistanê re bilind nîrxand û ronî xiste ser pêngavên pêkanîna kabîneya nû ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê û guftûgoyên di navbera Hewlêr û Bexdayê de bi arasteya çareserkirina pîrgirêkên mayî.

Di beşeke din a hevdîtînê de, rewş û pêşhatên Sûriyê hate nîrxandin û tekezî li wê yekê hate kirin, pêwîst e di her çareseriyekê de gerentiya mafê hemû

pêkhateyan bê kirin û tevahiya hêzên niştîmanî di dariştina pêşerojê wî welatî de beşdar bin.

Ji aliyê xwe Nûnerê Serokê Fransayê bo Tirkîyê ji bilî hêvîxwastina serkeftinê ji Mesrûr Barzanî di serokatîkirina kabîneya

nû ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê de, tekezî li dirêjîpêdan û ferehkirina pêwendiyên di navbera her du aliyên de kir û ragihand, welatê wî bi piştevanî û hevkarîya Herêma Kurdistanê bo pêşketina zêdetir berdeyam dibe.

KDP.info

Sefîn Dizeyî: Hikûmeta Iraqê rê daye Tirkîyê li dijî PKKê bikeve Herêma Kurdistanê!

Berdevkê hikûmeta herêma Kurdistanê ragehand, PKK rê ji bo destwerdanên derve bo herêma Kurdistanê xweş dike. Herwaha got, Iraqê rê daye Tirkîyê ku li dijî PKKê bikeve nav axa herêma Kurdistanê.

Berdevkê hikûmeta herêma Kurdistanê Sefîn Dizeyî, behsa bombebaranên Tirkîyê kir û ragehand: "Ew tiştê her hebûye, lê dema dawiyê zêde bûye. Ew jî ji ber tevgera çekdarên PKKê yên li navçeyên sînorî ku hewldane zêdetir xwe li karûbarên herêmê têkel bikin, li hin cîh jî wek bedîl ango alternatîf xwestin reftar bikin. Bo nimûme li Şingal û Xaneqîn û hin navçeyên Germîyanê û bi wê jî ne rawestan grubekî çekdarî ava kirine. Di rastiyê de hebûna wan çekdaran ji salên 1980ê ve heta naha her pîrgirêkbûye û bûne bela ji bo xelkê wan deveran. Bûne sedem bi sedan gundên neyên ava kirin. Lê xelkê wan gundan dixwazin gundên wan bîna ava kirin û lê aliyeke din ji ber hebûna wan çekdaran tînan wan gundan bombebaran dike. Ji ber wê ew karê ku PKK dike bi ti awayekî ne di berjewendiyê gelê Kurdistanê de ye."

Herwaha got, tiştê ne mantiqî ye ku welatekî xwedî serwerî rê bide ku hêzeke çekdar a welateke din axa wê bikarîne bo êrîşa ser welatekî cîran. Piştî jî rojek piştî

wê di çapemeniyê de belav bikin ku çawa êrîş kirine ser filan cîh û çiqas ziyana daye wî welatî. Ti welatek wê yekê qebûl nake û bo herêma Kurdistanê jî rewşeke pîr zihmete. Herwaha Dizeyî behsa hêzên opozîsyona Îranê yên li herêma Kurdistanê kir û got: "Hêzên opozîsyona Îranê heta astekî guhdar dikirin û rewşa herêma Kurdistanê li berçav digirtin, lê wan jî vê dawiyê hin karên ne rewşa kirin û êrîş kirin ser axa Îranê û ev jî nayê qebûl kirin. PKK jî wisa dizane ew reftarane di berjewendiyê doza gelê kurd de ye, lê berevajî wê ziyaneke mezîna gehandiye xelkên wan navçeyan. Hikûmeta Iraqê jî li hember vê helwestê nîşan daye, lê dibe ku ji aliyê kiryarî ve hêza wê nebe pêngavekî bavêje. Ev karê ku PKK dike nayê

qebûl kirin û ne mantiqî ne û wî jî qebûl nake."

Sefîn Dizeyî got, ti kesek nikare rêgirî li xelkê bike ku neçin nav zevî û mulk û malên xwe, "Eger rêgir bin, wê demê ti cudayiyek wan namîne li gel hikûmeta Iraqê ya pêştir a Beis, ku rê li xelkê digirtin û nedihêlan biçin ser cîhên xwe û Kurdistanê qirkirin û guhertina demografîk pêkdianîn û naha ew jî heman siyaseta peyrew dikin."

Dizeyî got: "Dema şerê Îran û Iraqê di salên 1980ê de hebû, hikûmeta Iraqê rê dabû Tirkîyê ku dikare 20 kîlometreyan bikeve axa Iraqê û li PKKê bide. Ji ber wê PKK rê xweşkerê serekî ye bo ku destwerdan li herêma Kurdistanê hebe. Pêwîste PKK rêya guftûgo û aştiyê bigre berxwe bo çareserîya pîrgirêkan."

BasNews

250 hezar koçber û penaberên welatan li herêma Kurdistanê niştîcîh in!

Berpîrsê saziya taybet a karûbarên koçber û penaberan li herêma Kurdistanê ragehand, zêdetirî 250 hezar koçber û penaberên welatan li herêma Kurdistanê niştîcîh in. Û got, di heyama salekî de zêdetirî 30 hezar koçberên Sûriyê ji herêma Kurdistanê çûne û wegeriyane ser cîhên xwe. Serokê saziya lûtkeya karûbarên penaberan ji BasNewsê re ragehand, ji ber rewşa welatên cîran naha nêzikî 250 hezar koçber û penaberên welatan li herêma Kurdistanê niştîcîh in, ku 249 hezar û 639 kes koçberên Sûriyê ne û 20 hezar 575 kes koçberên Tirkîyê ne û 13 hezar 162 kes jî koçberên Îranê ne û 756 kes jî penaberên Filîstînî ne.

Herwaha got piraniya koçberan xanî bo xwe girtine û tê de dijîn û sedî 37ê wan li 38 kampên sînorê parêzgeha Hewlêr, Silêmanî û Duhokê ne, mixabin zîzmeta wan wek pêwîst nehatine dîtin.

BasNews

Nêçîrvan Barzanî û Nûnerê Serokê Fransa li ser rewşa Sûriyê axivîn

Serokê Herêma Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî îro pêncşemê li gel şandeke Fransayê civiya û şanda mêvan silav û rêzê Serokê Fransayê Emmanuel Macron gihande Nêçîrvan Barzanî û cardin pîrozbahîya destbikarkirinê weke

Serokê Herêma Kurdistanê lê kir. Şanda Fransayê ji Nûnerê Taybet ê Serokê Fransayê bo Karûbarên Sûriyê François Sienimo û Konsulê Giştî yê Fransayê yê li Herêma Kurdistanê Dominic Mass pêk hatibû.

Şanda Fransayê tekezî li berde-wambûna piştgiriya welatê xwe ji bo Herêma Kurdistanê û bihêzkirina zêdetir a peywendiyên Herêma Kurdistanê û Fransayê kir.

Di civînê de ku îro Pêncşema 4ê Tîrmeha 2019an li Hewlêrê birêve çû, Serokê Herêma Kurdistanê spasiya piştgirî û alîkariyên berde-wam ên Fransa û Macron ên ji bo Herêma Kurdistanê kir, bi taybetî di qonaxên dijwar de û tekezî li pêşvebirina zêdetir a peywendiyên Herêma Kurdistanê û Fransayê di hemû waran de kiriye.

Gotûbêjkirina rewşa Sûriyê, hewldanên navdewletî yên ji bo çareserkirina qeyrana wî welatî, veqandina seqamgîrî, dabînkirina aştî, geşedanên herî dawî yên navçeyê û pêvajoya siyasî ya li Herêma Kurdistanê aliyekî din ê civînê bûn.

KDP.info

Cebar Yawer: Avakirina hêzekê ji aliyê PKKê va ne yasayî ye

Sekreterê Giştî yê Wezareta Pêşmerge Cebar Yawer radigihîne, bi sedema şerê PKK û artêşa Tirkîyê 450 gundên Herêma Kurdistanê vala bûne û avakirina hêzekê ji aliyê PKKê ve şaşîtiyê û ne yasayî ye. PKK opozîsyona welatekî din e û parastina Herêma Kurdistanê tenê erkê Pêşmerge û hêzên ewlehiyê yên ser bi Wezareta Navxweyî va ye.

Cebar Yawer ji televîzyona K24ê re ragihand, bombebaran û topbarana sînorên Herêma Kurdistanê ji aliyê Tirkîyê û Îranê ve, bi sedema hebûna hêzên opozîsyona wan welatan li ser sînor e, ev babetêke serweriyê ye û divê hikûmeta Iraqê bi wan welatên cîran re li ser derbaskirina sînor guftûgoyan bike, ji ber ku li gor destûra Iraqê, Herêma Kurdistanê nikare li ser sînor guftûgoyan bi welatan re bike.

Cebar Yawer got: "Aboriya Herêma Kurdistanê bi her du welatan Tirkîyê û Îranê ve girêdayî ye, ji ber wê hebûna aloziyan li ser sînor pirsgirêkan ji welatîyên Herêma Kurdistanê re dirust dike. Ji ber şerê PKK û artêşa Tirkîyê heta niha 450 gundên Herêma Kurdistanê vala bûne, xelk nikare veqerîna ser mal û zeviyên xwe. Di vê dawiyê de jî çend welatî jî şehîd û birîndar bûn, ku ti pêwendîya wan bi şerê PKKê û Tirkîyê ve nîn e. Divê ew her du alî têbigihin ku bikaranîna

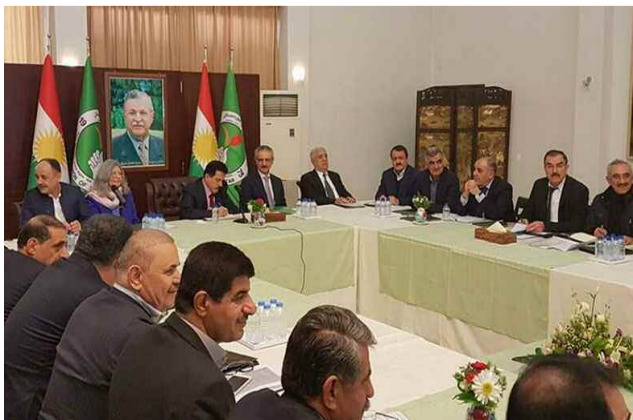
sînorê Herêma Kurdistanê li dijî welatên cîran, dibe sedema têkdana rewşa ewlehiyê û welatî dibin qurbanî. Divê têbigihin ku nabe xaka Herêma Kurdistanê ji bo lêdana welatan bikar bê, belkû divê bi xwe wê yekê li ber çav bigirin, ji ber ku ezmûna Herêma Kurdistanê ji beşên din ên Kurdistanê re dibe sûdek."

Herwiha derbarê pêwendiyên Wezareta Pêşmerge û PKKê de Cebar Yawer got: "Ti pêwendî û hemahengî di navbera Wezareta Pêşmerge û PKKê de nîn e. Pêşmerge hêzekê fermî û yasayî ya Herêma Kurdistanê ye û yasa rê nadin ku pêwendî bi opozîsyona welatên din re bînin girêdan. Em dixwazin pirsgirêkan hêzên Herêma Kurdistanê çareser bikin û

hemû hêzan di çarçova Wezareta Pêşmerge de rêk bixin û di kabîneya nû ya Hikûmeta Herêma Kurdistanê de reformê di Wezareta Pêşmerge de encam bidin." Yawer herwiha avakirina hêzekê ji aliyê PKKê va li Herêma Kurdistanê weke karekî şaş û ne yasayî da zanîn û wiha got: "Ev şaşîtiyê PKKê ye. Li Herêma Kurdistanê hikûmet û parlemanto heye, hêzên Pêşmerge û hêza navxwe hêzên fermî yên Herêma Kurdistanê ne û kar erkê wan bi yasayê hatine rêkxistin. Herêma Kurdistanê bi hêzên fermî tê parastin, nabe ti hêzek li derveyî Hikûmeta Herêma Kurdistanê bê damezirandin. Çawa dibe hêzekê opozîsyona welatekî din be û bibêje Herêma Kurdistanê diparêzin?"

BasNew

YNK navên kandîdên xwe bo postên hikûmetê yek alî dike

Nûçegihanê Kurdistan 24 li Silêmanîyê ragehand, di kombûna evro ya Civat Serkirdatîya Yekêtiyê ya Nîştîmanî ya Kurdistanê (YNK) navên kandîdên partîya xwe bo postên kabîneya dahatî ya hikûmeta Herêma Kurdistanê yek alî kir. Herweha xuya kir ku Rêwas Fayege, wek seroka Perlemanê, Qubad Talebanî, cêgirê serokê hikûmetê, Cefer Şêx Mistefa, wek cêgirê serokê Herêma Kurdistanê hatîne destnîşankirin. Nûçegihanê Kurdistan24, amaje bi wê yekê jî da ku navên Hemey Heme Seîd, wek wezîrê Rewşenbîrîyê, Şorîş Îsmail, Wezîrê Pêşmerge, Dr. Dara Reşîd wezîrê Xwîndina Bilind yek alî bûne. Biryare sube jî, Bizava Goranê kandîdên xwe yek alî bike.

kurdistan24.net

Berdevkê YNKê: Roja Çarşemê hikûmeta nû dê pêkbê!

Berdevkê YNKê encamên civîna îro ya encûmena rêveberiya partiya xwe aşkera kir û ragehand, ku roja çarşemê dê kabîneya nû ya hikûmeta herêma Kurdistanê pêkbê.

Berdevkê YNKê Letîf Şêx Omer di civîneke roj-namevanî de ku peyamnêrê BasNewsê jî amade bû ragehand, îro encûmena rêveberiya YNKê navên namzedên xwe bo kabîneya nehem a hikûmeta herêma Kurdistanê diyar kiriye û çend rojêke din ew lîsteya namzedên me dê ji serokwezîrê hatiye erkdar kirin bo kabîneya nû ava bike re bînin pêşkeş kirin.

Herwaha got: "YNK payeya cîgirê serokê herêmê û cîgirê serokê hikûmetê û seroka parlamentoya Kurdistanê û hemû payeyên din zelal kiriye û naha navên namzedên me amadeye."

Berdevkê YNKê derbarê pêkanîna kabîneya nû ya hikûmeta herêma Kurdistanê de bersiva pirsê peyamnêrê BasNewsê da û got, ew payeyên pişka YNKê ne ji bo wan navên namzedên me amade ye, eger birayên PDK û Gorran amadebin, dê roja çarşemê hikûmeta herêma Kurdistanê ya nû bê pêkanîn.

Herwaha got, derbarê namzedê parêzgerê Kerkûkê de jî em li gel PDKê rêkeftine.

BasNews

Parlamenterekî kurd: Bila Bexda di navbera PKK û Tirkîyê de navbeynkariyê bike

Serokê firaksiyona Yekgirtû li parlamentoya Iraqê dibêje, divê pêşîya zêdegaviyên PKKê li Başûrê Kurdistanê were girtin û bila Iraq jî navbeynkariya Tirkîyê û PKKê bike.

Parlamenterekî kurd û serokê firaksiyona Yekgirtû li parlamentoya Iraqê Musenna Emîn li ser şerê PKK û Tirkîyê li Başûrê Kurdistanê ji BasNewsê re got, hebûna hêzên PKKê li Başûrê Kurdistanê behaneyan dide destê Tirkîyê da ku êrişî gund û xelkê me bike.

Musennam Emîn her wiha got, divê pêşîya wan reftarên PKKê were girtin. Divê PKK dest ji şer berde û pirsgirêka kurd li Tirkîyê bi rêka diyalog û şewazên aştîyane çareser bike.

Wî parlementerekî kurd behsa "pêvajoya çareseriyê" jî kir û got, pêvajoyek baş dest pê kiribû lê ji ber xeletiyên her du alîyan, xira bû. Divê ew pêvajoya dîsa dest pê bike û hikûmeta Iraqê jî navbeynkariyê bike da ku xelkê me di aramî û aştîyê de bijî.

Li ser avakirina hêza bi navê "Hêza Parastina Cewherî" ji aliyê PKKê ve jî, serokê firaksiyona Yekgirtû got, ew mijareka hestiyar e. Avakirina hêzekê li nav xaka Iraqê, pêwîstî bi rizamendiya Hewlêr û Bexdayê heye. Madem rizamendî nîne wê çaxê ew hêz ne qanûnî ye û rewşa jî nîne. Tenê behaneyan dide destê Tirkîyê da ku êrişî Kurdistanê bike. Wî parlementerekî kurd bang li parlementer û berpirsên kurd yên li Bexdayê kir hewlên xwe bo nehîştina zêdegaviyên PKKê xurt bikin.

BasNews

Nêçîrvan Barzanî: Ez bi bawerim ku Mesrûr Barzanî dikare evê erka dijwar bi başî birêve bibe

Nêçîrvan Barzanî li gel wezîrên kabîneya Heştem civîya ku ew bi xwe serok wezîrê wê kabîneyê bû û di gotarekê

de de, supasîya tevaya wezîr û karmendên hikûmetê kir ku di demeke dijwar de wan xizmeta gel welat kirin. di Înistigeamê de jî wêneyek belav kirîye li gel wezîrên kabîneya Heştem û nivîsiye: Supasîya endamên Kabîneya Heştem û tevaya karmendên hikûmeta Herêma Kurdistanê dikim ku di kawdanê gelek dijwar de xizmet kirin.

Di gotara xwe de jî, Nêçîrvan Barzanî, serokê Herêma Kurdistanê, tekez kir li ser piştvanîya xwe bi temamî bo Mesrûr Barzanî rasiyê pêkanîna Kabîneya nehem a hikûmeta Herêma Kurdistanê û ragehand: Ez bi bawerim ku Mesrûr Barzanî dikare evê erka dijwar bi başî birêve bibe.

Herweha li ser peywendî yê Herêmê û Bexdayê Nêçîrvan Barzanî got: Em çaverê peywendîyeka baştirîn di navbera Hewlêr û Bexdayê de û peywendîyên me li gel Bexdayê ber bi qonaxeka nû diçin.

Nêçîrvan Barzanî tekez jî kir ku Hewlêr dixwaze hemû pirsgrêkan li gel Bexdayê bi rêya destûra Îraqê ve li gel Bexdayê çareser bike.

kurdistan24.net

Bila hemû rayedarên dewletê fêrî zimanê kurdî bibin

Bila Hemû Rayedarên Dewletê Fêrî Zimanê Kurdî Bibin! Li gorî nûçeyên ku di medyayê de belavbûne Qeymeqamê navçeya Beşebê, Îsmail Pendik fêrî zimanê Kurdî dibe. Qeymeqam dibêje: Gava ku mirov bi zimanê Kurdî diaxive diyalog bi xelkê re bi germî berde-wam dike...

Rast e. Gava ku rayedarên dewletê fêrî Zimanê Kurdî bibin atmosferekî germ, aşîtiyane, dostane pêk tê. Naskirina gelê Kurd pêşî di ziman û kultûra wana re dibe û dibe xwedî wate. Gava ku mirovên me hevdu qebûlbikin, hevdu nasbikin diyalogên di navbêna hemwelatîyên dewletê de, di siyasê de, di xebata kultûrî de hêsantir dibe, germtir dibe.

Em weke Platforma Zimanê Kurdî ji ber wan sedeman dibejin; bila zimanê Kurdî bibe zimanê perwerdê û zimanê fermî. Bila pîrsa zimanê Kurdî bibe pîrseke xwezayî û civakî.

Ji ber vê yekê em weke Platforma Zimanê Kurdî helwesta Qeymeqamê Bêşebê erênî dinirxînin. Di fêrbûna zimanê Kurdî de em serketine ji birêz qeymeqam re dixwazin.

Em bangî hemû qeymeqam, walî, fermanदार, amirên sivîl û leşkerî dikin ku Kurdî fêr bibin. Fêrbûna zimanê Kurdî ji bona rayedarên dewletê bila bibe gava pêşî ji bona aşîti û pêkvejiyanê.

rojevakurd.com

Mesrûr Barzanî û Firehkirina Demokrasiya Nasnameyan

Wek min jî nivîsand û rastî jî diyar dikin; li Başûrê Kurdistanê qonaxeka nû dest pê dike. Ev qonaxa, "Qonaxa Barzaniyên Cîwan" e. Helwesta serokwezîrê Kurdistanê di destpêkê de di avakirina Hikûmeta Kurdistanê de ev nerîna min rast derxist, ku li Başûrê Kurdistanê Qonaxeka nû ya Barzaniyan dest pê kiriyê.

Divê mirov li ser vê pêşketinê raweste.

Li Îraqê di Gulana 2018 an de hîlbijartina giştî hat li darxistin. PDK di vê hîlbijartinê de bû partiya yekemîn. Partiyên ereban bes tîfaqan ji PDKê zêdetir parlamenter qezenç kir.

Ev qezence PDKê piştî îşgala Kerkûkê û gelek herêmên din yê Kurdistanê hîç şik tune bû ku wateyê taybet diyar dikir. Ev ji bona serokwezîrê berê yê Îraqê bû darbeyeke mezin. Di heman dem de ji bona Emerîkayê jî bû darbeyeke mezin. Lewra namzetê wan hîlbijartin wenda kir. Lê hîlbijartin ji bona serok Barzanî û Kurdistanê bû qezenceke mezin.

Diyar bû ku Hikûmeta Federal ya Îraqê û hevalbendên wan, piştî referandûma serxwebûna Kurdistanê neheqî û zûlmeke mezin li kurdan kiriyê.

Piştî ku PDKê û serok Barzanî bi serketin, qedera avabûna hikûmeta Kurdistanê bi wan re hat girêdan. Di avakirina Hikûmeta Federal ya Îraqê de serok Barzanî û PDKê roleke sereke û mezin nîşan dan.

Di Îlona 2018an de jî li Başûrê Kurdistanê hîlbijartina giştî hat li darxistin. Di hîlbijartinê de dîsa serok Barzanî û PDKê qezenç kir. Lewma jî, ji bona hikûmetê ava bibe, wezîfeya hewildanê bû par a PDKê.

Lê hezar mixabin demeke dirêj prosêsa avakirina Hikûmeta Kurdistanê fermî dest pê nekir.

Piştî ku parlamentoya Kurdistanê "Qanûna Serok Dewlet" pejirand û Nêçîrvan Îdrîs Barzanî wek serokdewlet hat hîlbijartin û di 10ê Hezîrana 2019an de bi rewesmeke mezin ya ji beşdarên neteweyî, herêmî, navnetewî sond xwar dest

bi karê xwe kir, prosêsa avakirina fermî ya Hikûmeta Kurdistanê dest pê kir.

Serokdewleta Federe ya Kurdistanê Nêçîrvan Barzanî, ji bona ku di parlamentoyê de parlamenterên PDKê zêde bûn, ji bona hikûmeta Kurdistanê ava bibe, namzetê PDKê Mesrûr Barzanî wek serokwezîr diyar kir.

Parlamentoya Kurdistanê jî bi dengê bilind, serokwezîrtiya Mesrûr Barzanî erê kir.

Wî dest bi xebatê kir ku hikûmetê ava bike.

Hîç şik tune ye ku bi YNKê, Goran, bi hemû partiyên din re ji bona avakirina hikûmetê danûstandin kir.

Lê wî di hikûmetê avakirinê de ferqê mezin nîşan da. Bi berpirsiyar, partî û rêxistinên kêmnebeteweyên olî û neteweyî re danûstandineke nêzik û germ û samîmî pêk anî.

Qiymeteke mezin ji bona hikûmetê da wan.

Ji bona ku ew bibin beşek ji hikûmetê, ji wan pêşniyara temsîlkarên û bernamêyê wergirt.

Mesrûr Barzanî, bi Aşûrî û Kiristîyanên Kurdistanê re civiya

"Bi armanca guftûgokirina beşdariya pêkhatiya Aşûrî di kabîneya nû de, Mesrûr Barzanî bi Tevgera Demokrat a Aşûrî re civiya.

"Berî wê civînê jî, Mesrûr Barzanî bi Hevpeymanîya Yekîtiya Netewî ya Kiristîyanî ku xwediyê 3 kursiyên Parlemanê ye re civiyabû. Sekreterê Giştî yê Partiya Demokrat a Bê Nehrên Romyo Hekarî ji K24ê re ragihand, 'Em dibînin ku beşdariya me di kabîneya nû de cuda be û daxwaz dikin para me di hemû postên sereke û serokatîyan de hebe.'

"Li gor zanyariyên peyamnêrê K24ê, Mesrûr Barzanî dixwaze pêkhatiyên Kurdistanê bi awayekî berfereh beşdarî di sîstema hikûmranîyê ya Herêma Kurdistanê de bikin. 'Her îro jî, Mesrûr Barzanî ji bo wê mebestê bi 9 partî û aliyên Turk-

menî û bi Bereya Turkmenî re civiya bû."

Beriya ku makezagona dewleta federal ya Îraqê bê pejirandin, li Kurdistanê federalîzm û demokrasiya wek rejîm û şiklê dewletê hat qebûl kirin. Li Kurdistanê gor pîvan û çanda demokrasiyê hat tevgerandin.

Demokrasiya, bi gelek pîvanên xwe tê terfî kirin. Terfîa demokrasiyê ya aşkare û sereke ew e ku, di demokrasiyê de gel xwe bi xwe îdare dike. Gel berpirsiyarên

dewletê bi hîlbijartinê giştî û herêmî hildibêjere. Meclîs, qedere gel tespît dike, qanûna çê dike, hikûmetê ava dike, serokê dewletê hildibijêre.

Li Kurdistanê jî ev mekanîzma bi hemû kêmasiyên xwe ve baş dimeşê. Meclîsa Kurdistanê di van rojên dawî de ji bona serokê dewletê qanûneke girîng çêkir.

Biryar da ku Mesrûr Barzanî wek serokwezîr hikûmetê ava bike.

Lê ji bona demokrasiyê terfînê din jî hene. Gorî bawerîya min, demokrasiya bi awayekî mitlaq parastina fikrên hindikayî ye. Parastina mafên nasnameyên olî û neteweyî û kêmeteweyî ye.

Girîngtir terfîa demokrasiyê jî, "rejîma nasnameyên neteweyan û kêmeteweyên olî û grûbên neteweyî ne."

Li Kurdistanê kêmeteweyên olî û neteweyî xwediyê hemû mafên şexsî û kolektîf in. Her kêmeteweyek bi zimanê xwe perwerde dibe, zimanê wan zimanê fermî û perwerdeyî ye.

Ew partiyên xwe ava dikin û bi partiyên beşdarî hîlbijartina dibin, berpirsiyarên xwe hildibijêrin.

Mesrûr Barzanî nûha dixwaze demokrasiya nasnameyan, bi temsîla wan di hikûmetê diyar bibe.

Ev ji bona demokrasiya li Kurdistanê gaveke girîng, pêşketin û firhebûna demokrasiyê ye.

İbrahim Güçlü

Amed, 28. 06. 2019

Amerîka hêzên xwe yê li Îraqê zêde dike!

Medyayên Îraqî ji çavakanîyê ewlekarî ya Îraqê ji parêzgeha Enbarê veguhastine û ragehandine: îro hêzeke nû ya Amerîkî bi tevaya kelupeên xwe yê leşkerî ve gihîştine bingeha Eyîn Esed li rojava ya Enbarê. Ewî çavkanî ku amaje bi navê wî nehatîye kirin, gotîye: Ew hêza ku evro gehîştin bingeha leşkerî ya Eyîn Esed, Leşker bi rêya asmanî hatine û kelûpelên wan jî bi rêya dû derazînkên sinûrê hişkayê gehîştine, ku yek ji wan derazînkên, derazînkên

Tirêbile di navbera Îraq û Ürdinê de, lê amaje bi derazînkên dûyê nehatîye kirin. Li ser qebareya wan kelûpelên leşkerî, ewên gehîştîne wê bingeha leşkerî, wî çavkanî aşkera kirîye: 100 otombêlên leşkerî gehîştine bingehê û armanc k ji zêdekirina wan hêzan, bo meşq û rahînanê û piştvanîkirina deverên bîyabanî yê rojavaya parêzgeha Enbarê.

Bingeha Eyîn Esed, dikeve dûrîya 108 Km ji rojava ya navend parêzgeha Enbarê, berê jî heya sala 2003yê

ew bingeha leşkerî navê wê Bingeha Qadisîye bû, li sala 1987 ji aliyê kompanîyayêke Yogislawî ve bi 180 Milyon Dolaran hat durstkirin û cihê 5000 leşkeran tede dibe.

BasNews

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Aa

av

Ev çîye? Ev **ave**.
Bu nədir? Bu sudur.
Что это? Это вода.
What is it? It is water.

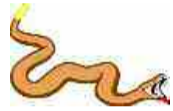
diran

Ev çîye? Ev **dirane**.
Bu nədir? Bu dişdir.
Что это? Это зуб.
What is it? It is a tooth.

agir

Ev çîye? Ev **agire**.
Bu nədir? Bu oddur.
Что это? Это огонь..
What is it? It is fire.

mar

Ev çîye? Ev **mare**.
Bu nədir? Bu ilandır.
Что это? Это змея..
What is it? It is a snake.

Bb

bizin

Ev çîye? Ev **bizine**.
Bu nədir? Bu keçidir.
Что это? Это коза.
What is it? It is goat.

balon

Ev çîye? Ev **balone**.
Bu nədir? Bu şardır.
Что это? Это шар.
What is it? It is a balon.

bacan

Ev çîye? Ev **bacane**.
Bu nədir? Bu pomidordur.
Что это? Это помидор.
What is it? It is a tomato.

otomobil

Ev çîye? Ev **otomobile**.
Bu nədir? Bu maşındır.
Что это? Это машина.
What is it? It is a car.

Cc

tac

Ev çîye? Ev **tace**.
Bu nədir? Bu tacdır.
Что это? Это корона.
What is it? It is a crown.

canî

Ev çîye? Ev **canîe**.
Bu nədir? Bu daydır.
Что это? Это жеребенок.
What is it? It is a horse.

cûcuk

Ev çîye# Ev **cûcike**.
Bu nədir? Bu cücədir.
Что это? Это цыпленок.
What is it? It is a chicken.

finCan

Ev çîye# Ev **finCane**.
Bu nədir? Bu fincandır.
Что это? Это чашка.
What is it? It is a cup.

Çç

çav

Ev çîye? Ev **çave**.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

çêlek

Ev çîye? Ev **çêleke**.
Bu nədir? Bu inəkdir.
Что это? Это корова.
What is it? It is cow.

çaynîk

Ev çîye? Ev **çaynîke**.
Bu nədir? Bu çaynikdır.
Что это? Это чайник.
What is it? It is a teapot.

çakûç

Ev çîye? Ev **çakûçe**.
Bu nədir? Bu çəkicdir.
Что это? Это молоток.
What is it? It is hammer.

Dd

defter

Ev çîye? Ev **deftere**.
Bu nədir? Bu dəftərdir.
Что это? Это тетрадь.
What is it? It is a copybook.

dar

Ev çîye? Ev **dare**.
Bu nədir? Bu ağacdır.
Что это? Это дерево.
What is it? It is a tree.

dest

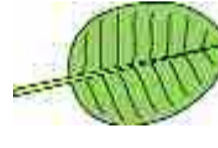
Ev çîye? Ev **deste**.
Bu nədir? Bu əldir.
Что это? Это ладонь.
What is it? It is a hand.

dil

Ev çîye? Ev **dile**.
Bu nədir? Bu ürəkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

Ee

belg

Ev çîye? Ev **belge**.
Bu nədir? Bu yarpaqdır.
Что это? Это лист.
What is it? It is a leaf.

elok

Ev çîye? Ev **eloke**.
Bu nədir? Bu hinduşqadır.
Что это? Это индюк.
What is it? It is a turkey.

ker

Ev çîye? Ev **kere**.
Bu nədir? Bu ulaqdır.
Что это? Это осёл.
What is it? It is a donkey.

zebeş

Ev çîye? Ev **zebeşe**.
Bu nədir? Bu qarğızdır.
Что это? Это арбуз..
What is it? It is a water melon.

Êê

êleg

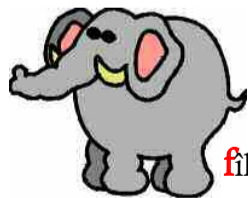
Ev çîye? Ev **êlege**.
Bu nədir? Bu jiletidir.
Что это? Это жилет.
What is it? It is a jumper.

hêk

Ev çîye? Ev **hêke**.
Bu nədir? Bu yumurtadır.
Что это? Это яйцо.
What is it? It is an egg.

Ff

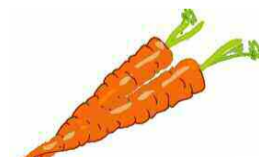
fîl

Ev çîye? Ev **file**.
Bu nədir? Bu fildir.
Что это? Это слон.
What is it? It is an elephant.

fîrok

Ev çîye? Ev **firoke**.
Bu nədir? Bu təyyarədir.
Что это? Это самолёт.
What is it? It is a plane.

gizêr

Ev çîye? Ev **gizêre**.
Bu nədir? Bu kökdür.
Что это? Это морковь.
What is it? It is a carrot.

gêzî

Ev çîye? Ev **gêziye**.
Bu nədir? Bu süpürgədir.
Что это? Это веник.
What is it? It is a broom.

pê

Ev çîye? Ev **pêye**.
Bu nədir? Bu ayaqdır.
Что это? Это пятка.
What is it? It is a heel.

kêr

Ev çîye? Ev **kêre**.
Bu nədir? Bu bıçaqdır.
Что это? Это нож.
What is it? It is a knife.

fînd

Ev çîye? Ev **fînde**.
Bu nədir? Bu şamdır.
Что это? Это свеча.
What is it? It is a candle.

zerafe

Ev çîye? Ev **zerafeye**.
Bu nədir? Bu zürafədir.
Что это? Это жираф.
What is it? It is a giraffe.

gore

Ev çîye? Ev **goreye**.
Bu nədir? Bu corabdır.
Что это? Это носки.
What is it? It is a stocking.

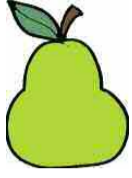

guh

Ev çîye? Ev **guhe**.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо..
What is it? It is an ear.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Hh

hirmê

Ev çîye? Ev hirmêye.
Bu nêdir? Bu armuddur.
Что это? Это груша.
What is it? It is a pear.

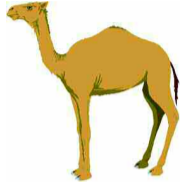
hirç

Ev çîye? Ev hirçe.
Bu nêdir? Bu ayıdır.
Что это? Это медведь.
What is it? It is a bear.

hesp

Ev çîye? Ev hespe.
Bu nêdir? Bu atdır.
Что это? Это лошадь.
What is it? It is a horse.

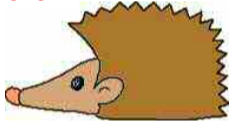

hêştir

Ev çîye? Ev hêştire.
Bu nêdir? Bu dævêdir.
Что это? Это верблюд.
What is it? It is a camel.

Jj

jûjî

Ev çîye? Ev jûjîye.
Bu nêdir? Bu kirpidir.
Что это? Это ёжик.
What is it? It is a hedgehog.

roj

Ev çîye? Ev roje.
Bu nêdir? Bu günêşdir.
Что это? Это солнце.
What is it? It is the sun.

rojname

Ev çîye? Ev rojnameye.
Bu nêdir? Bu qezetdir.
Что это? Это газета.
What is it? It is a newspaper.

kevjal

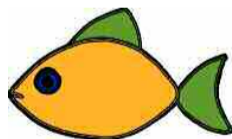
Ev çîye? Ev keviale.
Bu nêdir? Bu xerçengdir.
Что это? Это краб.
What is it? It is a crayfish.

Mm

mûz

Ev çîye? Ev mûze.
Bu nêdir? Bu banandır.
Что это? Это банан.
What is it? It is a banana.

masî

Ev çîye? Ev masîye.
Bu nêdir? Bu balıqdir.
Что это? Это рыба.
What is it? It is fish.

gamêş

Ev çîye? Ev gamêşe.
Bu nêdir? Bu samışdır.
Что это? Это буйвол.
What is it? It is a buffalo.

meymûn

Ev çîye? Ev meymûne.
Bu nêdir? Bu meymundur.
Что это? Это обезьяна.
What is it? It is a monkey.

li

dil

Ev çîye? Ev dile.
Bu nêdir? Bu ürêkdir.
Что это? Это сердце.
What is it? It is a heart.

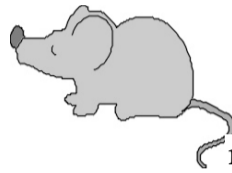
lepik

Ev çîye? Ev lepîke.
Bu nêdir? Bu êlcêkdir.
Что это? Это перчатки.
What is it? It is gloves.

ling

Ev çîye? Ev lînge.
Bu nêdir? Bu qıçdır.
Что это? Это нога.
What is it? It is a leg.

miş

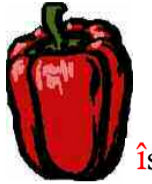
Ev çîye? Ev mişke.
Bu nêdir? Bu siçandır.
Что это? Это мышь.
What is it? It is a mouse.

îî

dîk

Ev çîye? Ev dîke.
Bu nêdir? Bu xoruzdur.
Что это? Это петух.
What is it? It is a cock.

îsot

Ev çîye? Ev îsote.
Bu nêdir? Bu bibardır.
Что это? Это перец.
What is it? It is a pepper.

gustîl

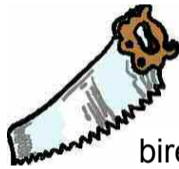
Ev çîye? Ev gustîle.
Bu nêdir? Bu üzükdür.
Что это? Это кольцо.
What is it? It is a ring.

keştî

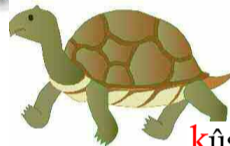
Ev çîye? Ev keştîye.
Bu nêdir? Bu gêmîdir.
Что это? Это пароход.
What is it? It is a ship.

Kk

birek

Ev çîye? Ev bireke.
Bu nêdir? Bu mişardır.
Что это? Это пила.
What is it? It is a saw.

kûsî

Ev çîye? Ev kûsîye.
Bu nêdir? Bu bağadır.
Что это? Это черепаха.
What is it? It is a tortoise.

lêv

Ev çîye? Ev lêve.
Bu nêdir? Bu dodaqdir.
Что это? Это губы.
What is it? It is a lip.

lîmon

Ev çîye? Ev lîmone.
Bu nêdir? Bu limondur.
Что это? Это лимон.
What is it? It is a lemon.

kund

Ev çîye? Ev kunde.
Bu nêdir? Bu bayquşdur.
Что это? Это сова.
What is it? It is an owl.

kevçî

Ev çîye? Ev kevçîye.
Bu nêdir? Bu qaşıqdir.
Что это? Это ложка.
What is it? It is a spoon.

xezal

Ev çîye? Ev xezale.
Bu nêdir? Bu seyrandır.
Что это? Это джейран.
What is it? It is a deer.

kûlî.

Ev çîye? Ev kûlîye.
Bu nêdir? Bu çuyirtkêdir.
Что это? Это саранча.
What is it? It is a grasshopper.

Nn

nan

Ev çîye? Ev nane.
Bu nêdir? Bu çörêkdir.
Что это? Это хлеб.
What is it? It is bread.

trên

Ev çîye? Ev trêne.
Bu nêdir? Bu qatardır.
Что это? Это поезд.
What is it? It is a train.

hûrbivîn

Ev çîye? Ev hûrbivîne.
Bu nêdir? Bu zerrêbindir.
Что это? Это лупа.
What is it? It is a magnifying-glass.

reng

Ev çîye? Ev reñge.
Bu nêdir? Bu boyadır.
Что это? Это краска.
What is it? It is a colour.

Oo

ode

Ev çîye? Ev Odeye.
Bu nêdir? Bu otaqdir.
Что это? Это комната.
What is it? It is a room.

otobûs

Ev çîye? Ev Otobûse.
Bu nêdir? Bu avtobusdur.
Что это? Это автобус.
What is it? It is a bus.

sol

Ev çîye? Ev sOle.
Bu nêdir? Bu ayaqqabıdır.
Что это? Это обувь.
What is it? It is a shoe.

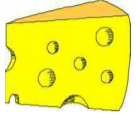

top

Ev çîye? Ev tOpe.
Bu nêdir? Bu topdur.
Что это? Это мяч.
What is it? It is a boool.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Pp

penîr

Ev çiyey? Ev penîre.
Bu nədir? Bu pendirdir.
Что это? Это сыр.
What is it? It is a cheese.

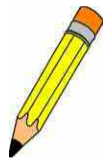
pîvaz

Ev çiyey? Ev pîvaze.
Bu nədir? Bu soğandır.
Что это? Это лук.
What is it? It is an onion.

perçemek

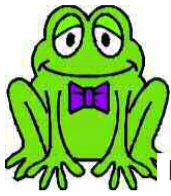
Ev çiyey? Ev perçemeke.
Bu nədir? Bu yarasadır.
Что это? Это летучая мышь.
What is it? It is a bat.

pênûs

Ev çiyey? Ev pênûse.
Bu nədir? Bu qələmdir.
Что это? Это карандаш.
What is it? It is a pencil.

Qq

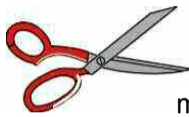

beq

Ev çiyey? Ev beqe.
Bu nədir? Bu qurbağadır.
Что это? Это лягушка.
What is it? It is a frog.

Ev çiyey? Ev qaze.
Bu nədir? Bu qazdır.
Что это? Это гусь.
What is it? It is a goose.

meqes

Ev çiyey? Ev meqese.
Bu nədir? Bu qayçıdır.
Что это? Это ножницы.
What is it? It is a scissors.

portqal

Ev çiyey? Ev portqale.
Bu nədir? Bu portağaldır.
Что это? Это апельсин.
What is it? It is an orange.

Rr

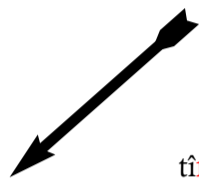
şêr

Ev çiyey? Ev şêre.
Bu nədir? Bu şirdir.
Что это? Это лев.
What is it? It is a lion.

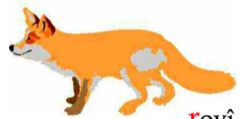
kêwrîşk

Ev çiyey? Ev kêwrîške.
Bu nədir? Bu dovşandır.
Что это? Это заяц.
What is it? It is a rabbit.

tîr

Ev çiyey? Ev tîre.
Bu nədir? Bu oxdur.
Что это? Это стрела.
What is it? It is an arrow.

rovî

Ev çiyey? Ev roviye.
Bu nədir? Bu tülküdür.
Что это? Это лиса.
What is it? It is a fox.

Ss

sêv

Ev çiyey? Ev sêve.
Bu nədir? Bu almadır.
Что это? Это яблоко.
What is it? It is an apple.

stêrk

Ev çiyey? Ev stêrke.
Bu nədir? Bu ulduzdur.
Что это? Это звезды.
What is it? It is a star.

se

Ev çiyey? Ev seye.
Bu nədir? Bu itdir.
Что это? Это собака.
What is it? It is a dog.

sêvik

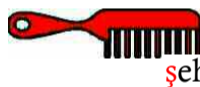
Ev çiyey? Ev sêvike.
Bu nədir? Bu kartofdur.
Что это? Это картофель.
What is it? It is a potato.

Şş

şûr

Ev çiyey? Ev şûre.
Bu nədir? Bu qılıncdır.
Что это? Это меч.
What is it? It is a sword.

şeh

Ev çiyey? Ev şeye.
Bu nədir? Bu daraqdır.
Что это? Это гребешок.
What is it? It is a comb.

şîr

Ev çiyey? Ev şîre.
Bu nədir? Bu süddür.
Что это? Это молоко.
What is it? It is a milk.

şûşe

Ev çiyey? Ev şûşeye.
Bu nədir? Bu şüşədir.
Что это? Это стекло.
What is it? It is a glasses.

Tt

tîr

Ev çiyey? Ev tiriye.
Bu nədir? Bu üzümdür.
Что это? Это виноград.
What is it? It is a grape.

tûtî

Ev çiyey? Ev tûtîye.
Bu nədir? Bu tutuqşudur.
Что это? Это попугай.
What is it? It is a parrot.

pirtûk

Ev çiyey? Ev pirtûke.
Bu nədir? Bu kitabdır.
Что это? Это книга.
What is it? It is a book.

tîmsah

Ev çiyey? Ev tîmsahe.
Bu nədir? Bu timsahdır.
Что это? Это крокодил.
What is it? It is a crocodile.

Uu

utî

Ev çiyey? Ev utiye.
Bu nədir? Bu ütüdür.
Что это? Это утюг.
What is it? It is an iron.

guh

Ev çiyey? Ev guhe.
Bu nədir? Bu qulaqdır.
Что это? Это ухо.
What is it? It is an ear.

Ûû

bilûr

Ev çiyey? Ev bilûre.
Bu nədir? Bu tütəkdir.
Что это? Это свирель.
What is it? It is a pipe.

brûsk

Ev çiyey? Ev brûske.
Bu nədir? Bu ildırımdır.
Что это? Это молния.
What is it? It is a lightning.

Vv

çav

Ev çiyey? Ev çave.
Bu nədir? Bu gözdür.
Что это? Это глаз.
What is it? It is an eye.

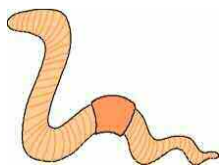
keVok

Ev çiyey? Ev keVoke.
Bu nədir? Bu göyərçindir.
Что это? Это голубь.
What is it? It is a pigeon.

gul

Ev çiyey? Ev gule.
Bu nədir? Bu güldür.
Что это? Это цветы.
What is it? It is a flower.

kurm

Ev çiyey? Ev kurme.
Bu nədir? Bu qurddur.
Что это? Это червяк.
What is it? It is a worm.

çûk

Ev çiyey? Ev çûke.
Bu nədir? Bu quşdur.
Что это? Это птица.
What is it? It is a sparrow.

dupişk

Ev çiyey? Ev dupişke.
Bu nədir? Bu əqrəbdır.
Что это? Это скорпион.
What is it? It is a scorpion.

biVir

Ev çiyey? Ev bivire.
Bu nədir? Bu baltadır.
Что это? Это топор.
What is it? It is an axe.

berçavik

Ev çiyey? Ev berçavike.
Bu nədir? Bu eynəkdir.
Что это? Это очки.
What is it? It is glass.

LÜĞƏTLİ ƏLİFBA-ALFABÊYA BI FERHENG

Ww

w erdek

wêne

Ev çîye? Ev werdeke.
Bu nêdir? Bu ökdêkdir.
Что это? Это утка
What is it? It is a duck.

Ev çîye? Ev wêneye.
Bu nêdir? Bu şekildir.
Что это? Это картина
What is it? It is a map.

ew r

kew

Ev çîye? Ev ewre.
Bu nêdir? Bu buluddur.
Что это? Это туча.
What is it? It is a cloud.

Ev çîye? Ev kewe.
Bu nêdir? Bu kèklikdir.
Что это? Это цесарка
What is it? It is a partridge.

Xx

xalxalok

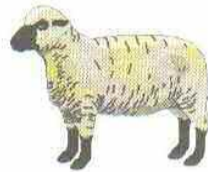
xanî

Ev çîye? Ev xalxaloke.
Bu nêdir? Bu arabüzəndir.
Что это?
Это божья коровка.
What is it? It is a lady-bird.

Ev çîye? Ev xaniye.
Bu nêdir? Bu evdir.
Что это? Это дом.
What is it? It is a home.

xaç

berx

Ev çîye? Ev xaç e.
Bu nêdir? Bu xaçdır.
Что это? Это крест.
What is it? It is a cross.

Ev çîye? Ev berxe.
Bu nêdir? Bu quzudur.
Что это? Это баран.
What is it? It is a sheep.

Yy

xîyar

heyve

Ev çîye? Ev xiyare.
Bu nêdir? Bu xiyardır.
Что это? Это огурец.
What is it?
It is a cucumber.

Ev çîye? Ev heyve.
Bu nêdir? Bu aydır.
Что это? Это луна.
What is it? It is a moon.

yek

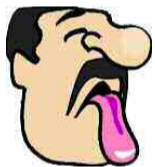

çiya

Ev çîye? Ev yeke.
Bu nêdir? Bu birdir.
Что это? Это единица.
What is it? It is a one.

Ev çîye? Ev çiyaye.
Bu nêdir? Bu dağdır.
Что это? Это горы.
What is it? It is a mountain.

Zz

ziman

zengil

Ev çîye? Ev zimane.
Bu nêdir? Bu dildir.
Что это? Это язык.
What is it? It is a tongue.

Ev çîye? Ev zengile.
Bu nêdir? Bu zəngdir.
Что это? Это звонок.
What is it? It is a bell.

zerik

derzi

Ev çîye? Ev zerike.
Bu nêdir? Bu vedrədir.
Что это? Это ведро.
What is it? It is a bucket.

Ev çîye? Ev derziye.
Bu nêdir? Bu iynədir.
Что это? Это игла.
What is it? It is a needle.

ALFABÊ

N b/s	KURDÎ		Azerî
	ya bi tîpên latînî	ya bi tîpên kirilî	Latinî
1	Aa	Aa	Aa
2	Bb	Бб	Bb
3	Cc	Цц	Cc
4	Çç	Чч	Çç
5	Dd	Дд	Dd
6	Êê	Ее	Ee
7	Ee	Яя	Əə
8	Ff	Фф	Ff
9	Gg	Гг	Gg
10	Hh	Нн	Hh
11	Îî	Ии	Ii
12	Ii	Ьь	İi
13	Jj	Жж	Jj
14	Kk	Кк	Kk
15	Ll	Лл	Ll
16	Mm	Мм	Mm
17	Nn	Нн	Nn
18	Oo	Оо	Oo
19	Pp	Пп	Pp
20	Qq	Qq	-
21	Rr	Рр	Rr
22	Ss	Сс	Ss
23	Şş	Шш	Şş
24	Tt	Тт	Tt
25	Ûû	Уу	Uu
26	Uu	Юю	Üü
27	Vv	Вв	Vv
28	Ww	Ww	-
29	Xx	Хх	Xx
30	Yy	Йй	Yy
31	Zz	Зз	Zz

DIKARÎ BIXWÎNÎ

Artêş, armanc, av, agir, azadî, adar, azerî, aram, artêş,
Bazîd, beran, berf, Baran, ba, bahoz, berbang, bedew, berx
Cûdî, cêr, ceş, Declê, Cefer, Cemîl, cêv, Cello,
Çekdar, çem, çar, çepik, çav, çeleng, çil,
Dayîk, dewr, dar, dest, Dara, dû, deh, defter, don, dîwar, dinê
Êlnûr, êvar, êzîng, êş, êlek, Êldar,
Enî, ewr, erê, Ewreman, Elî, elek, Elegez, Erzurum,
Ferat, frtone, Fariz, fil, fûtbol, Ferman, Firat, Fatma
Gerîlla, Gebar, genim, gellî, germ, golig, gore, goh
Hewlêr, havîn, hirç hêsir, hewar, havîn, hurmê, hesp
Îsal, înî, bîr, pîr, sîr, Îdrîs, Îsa, îcar, valî, Îbrahîm, Îran
Kîrin, birin, firîn, kirîn, Miraz, mirin, minminîk,
Jîyan, jûjî, Nûjîn, jor, jêr, jehr, jale, jajik, Janna,
Kurdistan, karker, kevan, Kemal, Kerkuk, Kerem, kelem
Lûr, legleg, gul, bilbil, dil, Laliş, Lêyla, lazim, lempe, limon
Mîdîa, merd, mêr, mêvan, masî, meş, Mîsir,
Nan, nêrî, nig, Nîva, neví, ner, nav, nas, hinar, Hesen,
Osê, Oskan, dor, sor, Oric, ode, orxan, Oslo, Duhok
Par, piling, pîr, pola, pis, Paşa, Perîşan, pitî, petek, perçe
Quling, qawe, qîr, qelem, qaîş, qat, qeysî, Qasim, qesir, qend
Ro, Rostem, zer, ber, gerîlla, reş, ru, rast, ram, aram, zirav
Serok, Sîpan, Sencar, sêv, sor, sût, serî, saz, serbaz, Sefer, sê
Şoreş, şev, şe, şene, şêr, şûr, şapik, şalik, şirîn, sekir, şewaq
Tîr, tîrêj, tam, tas, tî, tendûr, Temam, temaşe, tîfing, top,
Kûr û dûr, pênuş, hûr, şûr, nûr, bûyîn, çûyîn, bûyar
Gul, sur, duðu, guh, buhur, kurd, Kurdistan, guhdar, nuh
Vala, vrvêşî, vira, vîalî, av, valî, vajî, Vagîf, Van, vala, eva
War, welat, Weçîh, weşandin, Xwedê, Wezîr, Wekîl, walî
Xiyal, xewn, xanî, xurtî, Xelîl, xalo, xatî, Xalid, xaç, xêr, xas
Yasin, Yusif, Yagub, Yasemen, yeqîn, Yehya, yarmarka
Zozan, zer, zêr, zor, zengil, zend, zîv, zelal, Zîver, zêytûn

СБ ООН призывает к осуществлению статьи 140

Совет Безопасности ООН призвал к осуществлению статьи 140 Конституции Ирака, вновь заявив о поддержке

этого процесса. Призыв был сделан делегацией СБ ООН, которая в субботу, 29 июня, встретилась в Багдаде с президентом Иракского Курдистана Нечирваном Барзани. Встреча была посвящена отношениям Эрбиля и федерального правительства Ирака. На встрече присутствовали также спикер регионального парламента Вала Фарид, министр внутренних дел Карим Синджари и несколько других курдских чиновников. Делегаты СБ ООН подтвердили, что они будут поддерживать реализацию спорной статьи, и что они хотели бы призвать стороны сохранять приверженность ее осуществлению.

kurdistan.ru

ООН заявляет о поддержке следующего кабинета КРГ

2 июня премьер-министр Иракского Курдистана Масрур Барзани принял в Эрбиле Специального представителя Генерального секретаря Организации Объединенных Наций по Ираку Жанин Хеннис Пласшерт, чтобы обсудить последние политические события, события в области безопасности и гуманитарные усилия в регионе.

Стороны обменялись мнениями о продолжающемся процессе формирования нового кабинета Регионального правительства Курдистана (КРГ), прогрессе в отношениях Эрбиля и Багдада, а также о текущей ситуации на курдских территориях, оспариваемых между Курдистаном и Ираком.

В ходе встречи Барзани подчеркнул важность роли, которую ООН может сыграть для решения вопросов, связанных со спорными курдскими территориями, и для помощи в восстановлении районов, освобожденных от "Исламского государства" (ИГ).

Представительница ООН приветствовала прогресс в процессе формирования нового кабинета КРГ под руководством Масрура Барзани, и вновь заявила о поддержке ООН повестки дня будущего КРГ, связанной с реформами. kurdistan.ru

СМИ: в Ираке несколько протестующих пострадали при столкновениях с полицией

Несколько человек пострадали при столкновениях с полицией в иракском городе Басра, где прошли акции протеста с требованием улучшения качества предоставляемых услуг, сообщает телеканал Al-Sumaria со ссылкой на источник в службах безопасности страны.

Согласно информации телеканала, полиция разогнала демонстрантов в центре города с использованием слезоточивого газа, состоялись задержания протестующих. "Несколько демонстрантов пострадали сегодня (в субботу. — Прим. ред.) на улице аль-Ватан в Басре при попытке направиться к дому отдыха губернатора города Басра (Асаада аль-Идани. — Прим. ред.)", — цитирует телеканал источник. Силы безопасности помешали протестующим приблизиться к дому губернатора, сообщает телеканал.

Басра — крупнейший город южного Ирака, третий по величине в стране. В первой половине сентября 2018 года в Басре прошли массовые акции протеста, местные жители требовали от властей улучшения ситуации со снабжением города чистой питьевой водой и электричеством. В ходе беспорядков разгневанные демонстранты подожгли здания администрации провинции и города, офисы проиранских политических партий, а также иранское консульство.

Армейские части, которым было поручено навести порядок в портовом городе, во время разгона протестующих использовали слезоточивый газ и огнестрельное оружие. Были погибшие и раненные в ходе беспорядков. kurdistan.ru

Президент Курдистана и американские дипломаты обсудили политику Ирака

24 июня президент Иракского Курдистана Нечирван Барзани принял посла США в Ираке Мэтта Тьюллера для переговоров о последних политических событиях в Ираке.

Во время встречи, на которой присутствовал заместитель помощника госсекретаря по Ираку и Ирану Эндрю Пик, официальные лица США подтвердили важность связей между США и Курдистаном в различных областях, и выразили удовлетворение в связи с улучшением отношений между Эрбилем и Багдадом. Они также подтвердили поддержку Вашингтона в решении остающихся вопросов между федеральным и региональным правительствами.

Барзани, в свою очередь, поблагодарил США за помощь

Курдистану в трудные времена, подчеркнув значение двусторонних связей между сторонами, и высоко оценив подписанный на днях представителями торговых палат США и Курдистана мемо-

рандум о взаимопонимании.

Курдский президент также заявил, что американские компании могут использовать Курдистан в качестве ворот для бизнеса в Ираке. kurdistan.ru

Турция прокомментировала соглашение ООН с сирийскими курдами

ный инцидент, который мы решительно осуждаем", — говорится в заявлении МИД Турции.

Отмечается, что со стороны Турции "после этого инцидента в ООН были незамедлительно сделаны необходимые демарши".

"Не может быть никакого объяснения тому, что ООН, которая должна быть на переднем крае борьбы с терроризмом, пошла на сделку с террористической организацией. Этот акт также представляет собой явное нарушение ООН ее собственных резолюций по терроризму", — заявило турецкое внешнеполитическое ведомство.

Подтверждение ООН того, что "террористическая организация РПК/Р/Д/Р/Г совершила в отношении детей грубейшие нарушения международного гуманитарного права, включая их насильственную вербовку и использование, имеет важное значение с точки зрения выявления ее послужного списка", заявил турецкий МИД. "Однако совершенно недопустимо, что ООН избрала террористическую организацию с кровью на руках в качестве собеседника для решения этой проблемы", — говорится в заявлении. kurdistan.ru

Анкара решительно осуждает план действий по предотвращению рекрутирования детей младше 18 лет, подписанный между ООН и "Сирийскими демократическими силами" (SDF), говорится в заявлении МИД Турции.

Как ранее сообщил офис специального представителя генсека ООН по вопросу о детях и вооруженных конфликтах, соглашение подписали представитель генсека ООН по вопросу о детях и вооруженных конфликтах Вирджиния Гамба и командующий SDF Мазлум Абди. В рамках этого плана действий SDF обяжутся положить конец рекрутированию детей и ввести соответ-

ствующие профилактические, охранные и дисциплинарные меры.

"Встреча представителя генсека ООН Вирджинии Гамбы с террористом "Ферхатом Абди Шахином", командующим так называемыми "Сирийскими демократическими силами", в которых доминирует террористическая организация РПК/Р/Д/Р/Г (запрещенная в Турции Рабочая партия Курдистана/сирийская курдская партия "Демократический союз"/силы самобороны сирийских курдов) и подписание "плана действий" в отделении ООН в Женеве без ведома ее членом — это серьез-

В сирийской Ракке обнаружена братская могила с 200 телами

Массовое захоронение с телами более 200 человек было обнаружено недалеко от сирийского города Ракка. Очевидно, в могиле похоронены люди, казненные "Исламским государством" (ИГ) между 2014 и 2017 годами, когда террористическая группировка контролировала этот район.

Эту версию подтверждает тот факт, что среди обнаруженных тел были пять, одетых в оранжевые комбинезоны, в которые обычно боевики ИГ одевали своих жертв перед казнью. Сообщается, что именно эти

пять человек были закованы в кандалы и убиты выстрелами в голову, предположительно, более двух лет назад. В могиле также находились тела трех женщин, которые, похоже, были забиты камнями до смерти. "Их

черепы были сильно изломаны и имели признаки побивания камнями", — сообщает местный чиновник. Раскопки продолжаются, и ожидается, что число обнаруженных тел может достигнуть 800. kurdistan.ru

Барзани принял британского дипломата

26 июня курдский лидер и президент "Демократической партии Курдистана" (ДПК) Масуд Барзани принял Генерального консула Великобритании в Эрбиле Мартина Уору, с которым

обсудил последние события в сфере безопасности и политики в Курдистане, Ираке и в регионе в целом.

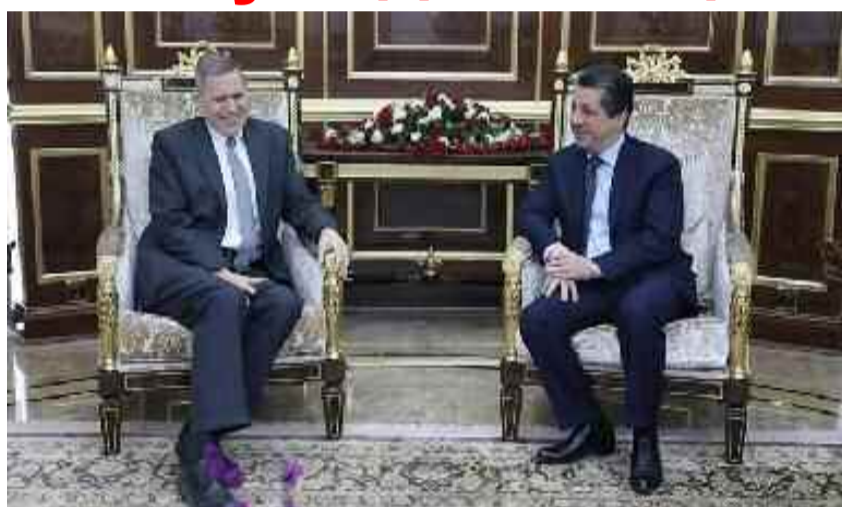
Как сообщается в пресс-релизе, в ходе встречи Барзани и Уор согласились в том, что искоренение терроризма требует совместных усилий международного сообщества и местных партнеров. Уор, который заканчивает работу в Эрбиле, также поблагодарил Масуда Барзани и Курдистан за тесную координацию с дипломатическим представителем Великобритании. В свою очередь Барзани пожелал британскому дипломату успехов на будущих постах. kurdistan.ru

Масрур Барзани принял американскую дипломатическую делегацию

Глава Совета Безопасности Иракского Курдистана и недавно назначенный премьер-министром Масрур Барзани 24 июня принял дипломатическую делегацию Соединенных Штатов: посла США в Ираке Мэтта Тьюллера [Matt Tueller], заместителя помощника госсекретаря по Ираку и Ирану Эндрю Пика и Генерального консула США в Эрбиле Стивена Фагина.

На встрече также присутствовала представитель Регионального правительства Курдистана (КРГ) в США Баян Сами Абдулрахман.

Стороны обсуждали последние события в области безопасности и политики. Барзани проинформировал гостей о продолжающемся процессе формирования нового кабинета КРГ, что

должно быть завершено в установленные законом сроки.

Комментируя затянувшиеся споры между Эрбилем и Багдадом, Масрур Барзани вновь заявил, что конституция Ирака остается наилучшей основой для

разрешения этих разногласий. Американские дипломаты пожелали Барзани успехов во время его работы на посту главы КРГ и подтвердили поддержку Вашингтона дальнейшему укреплению связей с Эрбилем. kurdistan.ru

МИД РФ обеспокоен попытками США спекулировать на курдском факторе в Сирии

Москва обеспокоена попытками США спекулировать на курдском факторе в САР и использовании курдов для подрыва целостности Сирии, заявил глава МИД РФ Сергей Лавров по итогам переговоров с генеральным секретарем Организации исламского сотрудничества Юсефом Ахмедом аль-Усаймином.

Глава российского МИД отметил, что сирийские курды проявляют интерес к диалогу с Дамаском, Москва будет приветствовать такое развитие ситуации.

"Есть, правда, и помеха, которая заключается в том, что США, к сожалению, спекулируют на курдском факторе. Пытаются

использовать курдов для сколачивания на восточном берегу Евфрата квазигосударства, в том числе на тех территориях, на которых курды в Сирии раньше не проживали", - сказал Лавров.

По его словам, тем самым "курдов используют для того, чтобы продвигать линию, по сути дела, на подрыв территориальной целостности Сирийской арабской республики и к тому же вбивать клин между курдами и арабскими племенами, которые веками жили на этих территориях". "Есть информация о серьезных столкновениях между курдами и арабскими племенами. Нас это тревожит. Надеюсь, что США будут избегать действий, нарушающих резолюции СБ ООН, нарушающих баланс интересов всех проживающих на территории Сирии этноконфессиональных групп", - добавил Лавров. kurdistan.ru

Президент Курдистана наградил лучших выпускников средних школ

Президент Иракского Курдистана Нечирван Барзани 3 июля принял участие в церемонии награждения лучших выпускников средних школ Курдистана.

Выступая на мероприятии, президент подчеркнул важность образования как основы более сильного и более развитого Курдистана.

"Мой совет для вас: образование, образование, образование", - сказал Барзани студентам. "Неграмотность убивает, а образование и знания - основа современной жизни". Барзани напомнил, что, несмотря на различные проблемы и многочисленные кризисы в регионе, образование в Курдистане не прерывалось даже в течение последних пяти лет, когда силы пешмерга защищали Курдистан от "Исламского государства" (ИГ). kurdistan.ru

Парламент Курдистана отложил свои каникулы на 15 дней

30 июня парламент Иракского Курдистана проголосовал за перенос начала летних каникул парламентариев на 15 дней. Предложение, внесенное спикером парламента, получило 84 голоса.

Согласно постановлению парламента, законодательная власть имеет право для решения своих задач отложить перерыв не более чем на 30 дней.

Таким образом парламент надеется помочь формированию нового кабинета Регионального правительства Курдистана. Назначенный новым премьер-министром Масрур Барзани в настоящее время ведет переговоры с политическими партиями о формировании кабинета. Переговоры должны быть завершены до 12 июля. kurdistan.ru

Вокруг посольств в Багдаде усилены меры безопасности

Иракские власти усилили меры безопасности в отношении иностранных дипломатических миссий в Багдаде. Решение было принято по просьбе премьер-министра Ирака Адила Абдул-Махди, который

дал понять, что безопасность дипломатических миссий в Ираке является "красной линией". В начале этой недели сотни разгневанных протестующих ворвались в посольство Бахрейна в Багдаде, сняв флаг страны, чтобы таким образом осудить организованный США семинар, организованный в Бахрейне для решения израильско-палестинского конфликта. Как сказано в заявлении сил безопасности Ирака, они готовятся "не допустить повторения любого инцидента, подобного тому, который произошел несколько дней назад в посольстве Бахрейна". В тот же день, 30 июня, СМИ сообщили, что в Багдаде произошел взрыв, в результате которого ранения получили двое мирных жителей. kurdistan.ru

СДС захватили в плен 5 членов ИГ

26 июня возглавляемые курдами "Сирийские Демократические Силы" (СДС) объявили о захвате в плен пяти членов "Исламского государства" (ИГ) в районах Манбидж и Ракка. "Подразделения по борьбе с терроризмом арестовали 5 членов спящих ячеек ДАИШ [ИГ] в ходе двух отдельных успешных рейдов в сельских районах Ракки и Манбиджа", - написал на своей официальной странице в Twitter представитель СДС Мустафа Бали, поблагодарив жителей за координацию и за то, что они оставались в помещениях в ходе операции. kurdistan.ru

ДИПЛОМАТ

№ 07 (452) 08 - 14 июль 2019-год ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА

Масуд Барзани: Части народа не должны называться "меньшинством"

Различные этнические и религиозные составляющие народа Курдистана не должны называться "меньшинствами", поскольку каждый из них является активом, который

нельзя измерить цифрами, заявил курдский лидер и глава "Демократической партии Курдистана" (ДПК) в ходе встречи с туркменскими и христианскими парламентскими

фракциями. "Курдистан - это земля для всех его компонентов, которые имеют право принимать участие в его управлении; и мы все должны взять на себя ответственность [за это]", - сказал Масуд Барзани, подтвердив, что будущая Конституция Курдистана сохранит права всех его граждан и предотвратит любую дискриминацию по признаку этнической или религиозной принадлежности.

Туркменские и христианские законодатели поблагодарили Барзани за его постоянные усилия по защите прав различных компонентов. kurdistan.ru

Сергей Лавров ответил на вопрос о роли России в сохранении прав сирийских курдов

Корреспондент телеканала "Kurdistan24" Хошави Мухаммед, присутствовавший на пресс-конференции Министра иностранных дел Российской Федерации Сергея Лаврова и Генерального секретаря Организации исламского сотрудничества Юсефа Ахмеда аль-Усаймина, задал вопрос о роли Российской Федерации в восстановлении переговорного процесса между сирийскими курда-

ми и Дамаском, и в сохранении прав курдов. Глава МИД РФ ответил на него следующее: "Мы занимаем здесь абсолютно четкую позицию с самого начала конфликта, когда предпринимались первые попытки начать процесс политического урегулирования в Сирийской Арабской Республике, когда по инициативе России, Соединенных Штатов (еще при прошлой администрации) была создана международная группа поддержки Сирии, когда была согласована и принята резолюция 22-54, - с самого начала была заложена необходимость учитывать интересы всех этнических, всех конфессиональных групп сирийского общества, включая, как это особо выделялось на всех этапах наших переговоров, - включая интересы курдов.

го национального диалога в Сочи в январе 2018 года, необходимости обеспечить полноценное солидное представительство курдов уделялось особое внимание.

И в итоге так и произошло. И те решения, которые были приняты Конгрессом Сирийского национального диалога, которые были потом одобрены Организацией Объединенных Наций, и правительством, и оппозицией, - они четко обозначают необходимость в полной мере учитывать интересы курдского населения.

Мы сейчас в наших контактах и с правительством, и с представителями курдских организаций объясняем им необходимость прямого диалога в контексте тех принципов, которые одобрены мировым сообществом, имея в виду необходимость уважения суверенитета, территориальной целостности Сирийского государства. И я вижу, что есть интерес на стороне курдов в такой диалог вступить. Мы будем это только приветствовать.

Есть, правда, и помеха. Помеха заключается в том, что Соединенные Штаты, к сожалению, спекулируют на курдском факторе. Они пытаются использовать курдов для сколачивания на восточном берегу Евфрата квазигосударства, в том числе на тех территориях, на которых курды в Сирии раньше не проживали. И, тем самым, просто курдов используют для того, чтобы продвигать линию, по сути дела, на подрыв территориальной целостности Сирийской Арабской Республики, но и к тому же вбивать клин между курдами и арабскими племенами, которые веками жили на этих территориях. Уже есть информация о достаточно серьезных столкновениях между курдами и арабскими племенами. Нас это тревожит. И надеюсь, что Соединенные Штаты будут избегать действий, нарушающих резолюции Совета Безопасности ООН, нарушающих баланс интересов всех проживающих на территории Сирии этноконфессиональных групп". kurdistan.ru

Курдистан намерен развивать инвестиционные связи с США

Президент Иракского Курдистана Нечирван Барзани заявил в воскресенье, 23 июня, что курдский автономный регион Ирака будет укреплять инвестиционные с США.

Барзани выступил с такой речью после подписания меморандума о взаимопонимании по дальнейшему развитию деловых и инвестиционных связей между Курдистаном и США. Документ был подписан представителями Торговой палаты США и их курдскими коллегами в Эрбиле.

"Мы благодарим американские компании, которые никогда не покидали нас в трудные времена, и теперь Курдистан не забудет этого и сделает для них все возможное", - продолжил курдский президент, добавив, что права иностранных компаний будут обеспечены. Он также отметил, что следует начать новую главу в отношениях между Эрбилем и Багдадом, и отметил, что обе стороны "должны были получить опыт от предыдущих ошибок". kurdistan.ru

ДПК и ПСК находятся в шаге от окончательного соглашения

1 июля делегации "Демократической партии Курдистана" (ДПК) и "Патриотического союза Курдистана" (ПСК) встретились, чтобы обсудить формирование нового кабинета Регионального правительства Курдистана (КРГ). После встречи член переговорной группы ДПК Дильшад Шахаб сообщил журналистам, что ведущие курдские партии "ближе, чем когда-либо" к окончательному соглашению о назначении нового губернатора Киркука и формированию кабинета КРГ.

Он отметил, что будущий губернатор Киркука будет курдом, способным представлять все составляющие населения Киркука, включая курдов, арабов и туркмен. "Мы параллельно работаем над формированием девятого кабинета [правительства Курдистана] и над назначением губернатора [Киркука]", - сказал Шахаб. Пресс-секретарь ПСК Латиф Омар заявил, что его партия готова помочь в формировании нового кабинета КРГ до истечения установленного законом срока (12 июля). "Мы готовы принять участие в девятом кабинете в качестве реального партнера, и подготовка к этому уже началась", сказал он. kurdistan.ru

TƏSİSÇİ VƏ BAŞ REDAKTOR:
TANİR SÜLEYMAN
İMTİYAZ Ü SERNİVİSAR:
TANİR SİLƏMAN
УЧРЕДИТЕЛЬ И ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:
ТАХИР СУЛЕЙМАН
Tel.-whatsapp:
+994 50 352-33-18, 55 202-13-53

Baş redaktorun müavini:
Ramiz Qərib
Xüsusi müxbir:
Tariyel Cəlil
Региональный корреспондент:
Анар Балаев
Müəlliflərin mövqeyi ilə redaksiyanın mövqeyi üst-üstə düşməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri Az1040, küçə
S.Mehmandarov ev 25, mənzil 17
Navnisan: Bakû Az1040, soqaq
S.Mêhmandarov xani 25, mal-17
Адрес: Баку Az1040, улица
С.Мехмандаров дом 25, кв.-17

Qəzet "Diplomat" qəzetinin bilgisayar mərkəzində yığılıb səhifələnib və "Mətbuat" mətbəəsində çap olunmuşdur.
e-mail: hewler@mail.ru
Şəhadətnamə: NƏŞ 005004966
BUSB-un Sabunçu rayon filiali
VÖEN 1800061582
H/h 438010000
Sifariş: 1500